

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ROMANTİK İLİŞKİDE SİBER
FLÖRT İSTİSMARI VE BAĞLANMA STİLLERİNİN İLİŞKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Doğuş YILMAZ

LefkoŐa
Ocak, 2022

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ROMANTİK İLİŞKİDE SİBER FLÖRT
İSTİSMARI VE BAĞLANMA STİLLERİNİN İLİŞKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Doğuş YILMAZ

Tez DanıŐmanı

DoÇ. Dr. Meryem KARAAZİZ

LEFKOŐA

Ocak, 2022

Onay

DOĞUŞ YILMAZ tarafından hazırlanan “**üniversite öğrencilerinde romantik ilişkide siber flört istismarı ve bağlanma stillerinin ilişkisi**” başlıklı bu çalışma, gün/ay/yıl tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Yeterlik Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri	Adı – Soyadı	İmza
Jüri Başkanı:	Yrd. Doç. Dr. Ayhan EŞ
Jüri Üyesi:	Dr. Bingül SUBAŞI
Danışman:	Doç. Dr. Meryem KARAAZİZ

Anabilim/ Anasanat Dalı Başkanı Onayı

...../...../20...

Doç.Dr.Meryem KARAAZİZ

Ünvan, Ad-Soyad

Anabilim/Anasanat Dalı Başkanı

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

...../...../ 20...

Prof. Dr. Kemal Hüsnü Can Başer

Enstitü Müdürü

Etik İkelere Uygunluk Beyanı

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallar gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Doğuş YILMAZ

Teşekkür

Bu çalışmanın yapım aşamasında değerli bilgilerini bizimle paylaşan ve süreç boyunca bana yol gösteren hocam Doç. Dr. Meryem Karaaziz'e yardımı ve ilgisi için Yüksek lisans eğitimi süresince bizden desteğini esirgemeyen ve engin tecrübelerini bizimle paylaşan saygıdeğer Prof. Dr. Mehmet ÇAKICI' ya;

Hayatım boyunca benden maddi manevi desteğini esirgemeyen her durumda yanımda olan babam Mehmet YILMAZ' a annem Sevgi YILMAZ' a ve diğer aile üyelerine sonsuz teşekkür ederim. Ayrıca, önerilerde bulunan ve veri toplama sürecinde destek veren Uzm. Psk. Hüseyin DİREK, ve tüm hocalarıma, arkadaşlarıma da sonsuz teşekkürler.

Doğuş YILMAZ

Öz
Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkide Siber Flört İstismarı Ve Bağlanma
Stillerinin İlişkisi

Yılmaz Doğuş

Yüksek Lisans Klinik Psikoloji Anabilim Dalı

01-2022, 77 sayfa

Flört, gençlikte veya yirmili yaşların başında oluşan romantik bir bağlantıyı tanımlamak için kullanılan bir terimdir. Lisenin sonlarına doğru başlayan ve yetişkin romantik ilişkilerine benzer güçlü bağlar oluşturan, geçmişteki romantik ilişkilere göre daha istikrarlı ve uzun ömürlü olan flört ilişkileri genel olarak bir yıl veya daha fazla sürmektedir. Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinde romantik ilişkide siber flört istismarı ve bağlanma stillerinin arasındaki ilişkileri incelemektir. Araştırmada, ilişki tarama modeli şeklinde hazırlanmıştır. KKTC de ikamet eden ve romantik ilişki yaşayan bireylerden oluşturulmuştur. Araştırmanın örnekleme ise Amaçsal örnekleme yöntemiyle seçilen 18 yaş ve üzeri 319 gönüllü bireyden oluşmaktadır. Araştırmaya katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek için hazırlanan form ile birlikte Siber Flört İstismarı Ölçeği (SFIÖ), Çok Boyutlu İlişki Ölçeği (ÇBİÖ) ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II (YİYE-II) kullanılmıştır. Araştırmada ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma düzeyleri ile izleme ve kontrol uygulama ve SFIÖ düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişkiler tespit edilmiştir. Ayrıca ilişki korkusu/kaygısı düzeyleri ile doğrudan saldırganlık uygulama düzeyleri arasında düşük düzeyde negatif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Romantik ilişkilerinde hem istismar yaşayan hem de istismara uğrayan bireyler, kendilerini kabullenme ve özgüvenlerini geliştirmek için psikolojik danışma merkezlerinden yararlanabilirler. Ayrıca, romantik ilişkilerde şiddeti önlemeye ve müdahaleye yönelik düzenlenen psikoeğitim programlarına benlik saygısını artırmaya yönelik araştırmalar dahil edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Romantik İlişkiler, Siber Flört İstismarı, Bağlanma Stilleri

Abstract

The Relationship Of Cyber Flirtation Abuse And Attachment Styles In Romantic Relationship In University Students

Yılmaz Doğuş

MA, Department of Clinical Psychology

01-2022, 77 pages

Flirting is a term used to describe a romantic connection formed in the teens or early twenties. Dating relationships, which begin towards the end of high school and form strong bonds similar to adult romantic relationships, are more stable and long-lasting than past romantic relationships, and generally last for a year or more. The aim of this study is to examine the relationships between cyber dating abuse and attachment styles in romantic relationships in university students. In the research, it was prepared as a relational screening model. The research consists of individuals residing in the TRNC and having a romantic relationship. The sample of the study consists of 319 volunteers aged 18 and over, selected by the purposive sampling method. The Cyber Dating Abuse Scale (CDAS), the Multidimensional Relationship Scale (MRS) and the Experiences in Close Relationships Inventory II (ECRI-II) were used together with the form prepared to determine the demographic characteristics of the participants in the study. In the study, low-level positive correlations were found between the levels of focusing on the relationship at a high level and the levels of monitoring and control application and CDAS. In addition, a low-level negative relationship was found between the fear of relationship/anxiety and the level of direct aggression. Both abused and abusers in their romantic relationships can benefit from psychological counseling centers to improve their self-acceptance and self-confidence. In addition, research to increase self-esteem can be included in psychoeducational programs designed to prevent violence and intervene in romantic relationships.

Keywords: Romantic Relationships, Cyber Dating Abuse, Attachment Styles

İçindekiler

Onay	iii
Etik İlkelerle Uygunluk Beyanı.....	iv
Teşekkür	iii
Öz.....	iv
Abstract.....	v
Tablolar	viii
Kısaltmalar	ix

BÖLÜM I

Giriş	1
Problem Durumu.....	2
Araştırmanın Amacı.....	2
Alt Amaçlar	3
Araştırmanın Önemi	3
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
Tanımlar.....	4

BÖLÜM II

Kavramsal Çerçeve İle İlgili Araştırmalar	5
Romantik İlişki	5
İstismar.....	6
Siber Flört İstismarı	7
Bağlanma Kavramı	10
Bağlanma Stilleri	10
Güvenli Bağlanma.....	12
Korkulu Bağlanma	15
Saplantılı Bağlanma	12
Kayıtsız Bağlanma	15
Ergenlikte Bağlanma	12
Yetişkinlikte Bağlanma.....	15
İlgili Araştırmalar	16

BÖLÜM III

Yöntem.....	21
Araştırmanın Modeli.....	21
Çalışma Grubu	21
Veri Toplama Araçları	23
Sosyodemografik Bilgi Formu	23
Siber Flört İstismarı Ölçeği (SFIÖ).....	23
Çok Boyutlu İlişki Ölçeği (ÇBİÖ)	24
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II (YIYE-II)	24
Verilerin Analizi	25
Çalışma Planı	25

BÖLÜM IV

Bulgular Ve Yorumlar	28
----------------------------	----

BÖLÜM V

Tartışma	41
----------------	----

BÖLÜM VI

Sonuç ve öneriler.....	45
Sonuçlar	45
Öneriler	46
Kaynakça	48
Ekler	58
Özgeçmiş	64
İntihal Rapor Oranı.....	64
Etik Kurul Raporu	66

Tablolar

Tablo 1. Katılımcıların Tanılayıcı Özelliklere Göre Dağılımı.....	22
Tablo 2. Katılımcıların Siber Flört İstismarı, Çok Boyutlu İlişki ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Puanlarına Ait Betimsel Değerler	26
Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyete Göre Siber Flört İstismarı, Çok Boyutlu İlişki ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçek Puanların Karşılaştırılması Sonuçları.....	28
Tablo 4. Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Siber Flört İstismarı, Çok Boyutlu İlişki ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçek Puanların Karşılaştırılması Sonuçları	29
Tablo 5. Katılımcıların İlişki Uzunluğuna Göre Siber Flört İstismarı, Çok Boyutlu İlişki ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçek Puanların Karşılaştırılması Sonuçları.....	31
Tablo 6. Katılımcıların İlişki Durumuna Göre Siber Flört İstismarı, Çok Boyutlu İlişki ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçek Puanların Karşılaştırılması Sonuçları	33
Tablo 7. Katılımcıların Çok Boyutlu İlişki ve Siber Flört İstismarı Puanları Arasındaki İlişkiler.....	35
Tablo 8. Katılımcıların Çok Boyutlu İlişki ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Puanları Arasındaki İlişkiler	37
Tablo 9. Katılımcıların Çok Boyutlu İlişkilerin Siber Flört İstismarına Etkisine Ait Regresyon Katsayıları.....	39
Tablo 10. Katılımcıların Çok Boyutlu İlişkilerin Kaçınmacı Bağlanma Etkisine Ait Regresyon Katsayıları.....	40
Tablo 11. Katılımcıların Çok Boyutlu İlişkilerin Kaygılı Bağlanma Etkisine Ait Regresyon Katsayıları.....	41

Kısaltmalar

ÇBIÖ	:Çok Boyutlu İlişki Ölçeği
KKTC	:Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
SfiÖ	:Siber Flört İstismarı Ölçeği
TDK	:Türk Dil Kurumu
YİYE-II	:Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II

BÖLÜM I

Giriş

Flört, gençlikte veya yirmili yaşların başında oluşan romantik bir bağlantıyı tanımlamak için kullanılan bir terimdir (Skipper ve Nass, 1966). Lisenin sonlarına doğru başlayan ve yetişkin romantik ilişkilerine benzer güçlü bağlar oluşturan, geçmişteki romantik ilişkilere göre daha istikrarlı ve uzun ömürlü olan flört ilişkileri genel olarak bir yıl veya daha fazla sürmektedir (Santrock, 2017).

Fiziksel, cinsel ve psikolojik özellikler ile kontrol ve izleme davranışlarının tümü flört şiddeti tanımında yer almaktadır ve bu kontrol ve izleme davranışlarının uygulanmasında teknoloji birincil araçtır (Baker ve Carreno, 2016). Romantik ilişkilerde teknoloji; partnerlerin birbirleriyle alay etmelerine, küçük düşürmelerine, tehdit etmelerine ve casusluk yapmalarına olanak tanımaktadır (Spitzberg ve Hoobler, 2002). Çünkü modern teknolojiler, bireylerin herhangi bir zamanda ve herhangi bir yerde birbirleriyle iletişim kurmasını kolaylaştırmaktadır (Katz ve Aakhus, 2002). Bu kolaylaştırma aynı zamanda insanların esenliği ve psikiyatrik hastalıkları üzerinde etkisi olabilecek siber zorbalığa da olanak tanımaktadır (Schneider, O'Donnell, Stueve ve Coulter, 2012). Coleman'a (1997) göre, gözlem davranışına maruz kalan öğrenciler, maruz kalmayanlara kıyasla daha yüksek psikolojik ve fiziksel saldırganlık bildirmektedir. Bir tür flört şiddeti olarak nitelendirilen siber flört istismarı (Zweig, Lachman, Yahner ve Dank, 2014), bir partnerin diğerinin sosyal medyayı veya teknolojiyi (telefon görüşmeleri, e-posta, sms) kontrol ve takibidir (Zweig, Dank, Yahner ve Lachman, 2013; Van Ouytsel, Ponnet ve Walrave, 2018). Alan yazında, romantik ilişkilerdeki cinsel istismarı tanımlamak için dijital flört istismarı, elektronik saldırganlık, siber saldırganlık, teknoloji destekli genç flört şiddeti ve yakın ilişki siber tacizi gibi farklı kavramlar kullanılmıştır (Melender, 2010; Benntt, Gurann, Ramos ve Margolin, 2011; Schnurr, Mahatmya ve Basche, 2013; Marganski ve Melander, 2018; Stonard, Bowen, Lawrence ve Price, 2014).

Yetişkinliğe geçişin yanı sıra bilişsel, sosyal ve duygusal değişimler dönemini içeren üniversite yıllarında yaşanan romantik ilişkiler bireyin gelişimi için oldukça önemlidir. Ayrıca yetişkin rolleri kuran ve yetişkin olarak toplumda kendini kurmaya çalışan birey için romantik ilişkiler, hayatının geri kalanını birlikte geçireceği kişiyi seçmesi açısından son derece önem arz etmektedir. Furjman ve Schaffer (2003) geç

ergenlik dönemindeki ilişkilerin faydalı davranışları edinmek ve yetişkin yaşamına daha iyi uyum sağlamak için oldukça mühim olduğunu dile getirmektedir.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde, Marganski ve Melander (2018) , romantik ilişkilerde siber saldırganlığın yaygınlığı ile cinsel, psikolojik ve fiziksel eş şiddetinin siber saldırganlık ile eş zamanlı olup olmadığı üzerine çalışma yapmıştır. Son 12 ayda romantik ilişki yaşayan 540 üniversite öğrencisine anket uygulanmıştır. Elde edilen bulgularda, yakın ilişkilerde siber saldırganlığın nadir olarak görülmediği ve araştırmaya katılan bireylerin yaklaşık dörteüçünün bir önceki yıl siber saldırganlıkla karşılaştığı sonucuna varılmıştır. Birçok araştırmada bu tür düşmanlık, fiziksel, psikolojik ve cinsel partner istismarını içeren daha geniş bir şiddet modeli olabileceği belirtilmiştir.

Problem Durumu

Romantik ilişkilerde istismar büyük bir problemdir. Üniversite öğrencileri ise gelişimsel olarak yakın ilişkiler kurmaya çalışan genç yetişkinlerdir. Bu samimi etkileşimler bağlamında, romantik ilişkiler üniversite okuyan bireyler için önemli rol oynamaktadır. Heather ve Wyndol'a (2001) göre insanlar aile ve arkadaşlarından ziyade yakın gördükleri karşı cinsten bireylerle ilişki kurmayı tercih etmektedirler. İnsanlar romantik partnerleriyle daha fazla zaman geçirmeye çalışmaktadır. Ergenler romantik ilişkilerden çeşitli şekillerde yararlanmaktadırlar. Bu süre zarfında gençler, destek için bağlanma figürlerini ve yakın arkadaşlarını aramaktadırlar. Dolayısıyla iyi romantik ilişkiler, bireyin bağlanma ihtiyacını karşılamakta ve psikolojik gelişimine fayda sağlayarak bireyin düzgün kimlik oluşumuna yardım etmektedir. Yapılan çalışmalar, sevilen birine karşı şiddetin kasıtlı bir eylemden ziyade büyüyen güvensiz bağlanma stilinin bilinçsiz bir yansıması olduğunu göstermektedir. Araştırmacılar, istismara uğrayan ya da istismarcıların yeni bağlanma kalıplarını benimseyene kadar istismara devam edeceklerini öne sürmektedir. Araştırmalara göre, insanların bağlanma türleri ve ilişkileri birbirine bağlıdır (Solmuş, 2003; Büyükşahin, 2006).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinde romantik ilişkide siber flört istismarı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkileri incelenmesidir. Ayrıca aşağıdaki sorulara da yanıt aranmıştır.

Alt Amaçlar

1. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde uyguladıkları, siber flört istismar davranışı ve bağlanma stilleri sosyo-demografik değişkenlere (cinsiyet, eğitim durumu, romantik ilişki uzunluğu, partnerinizle ilişki durumu) göre farklılık göstermekte midir?
2. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde uyguladıkları davranışlar ile siber flört istismar davranışı arasında ilişki bulunmakta mıdır?
3. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde uyguladıkları davranışlar ile bağlanma stilleri arasında ilişki bulunmakta mıdır?
4. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde uyguladıkları davranışlar siber flört istismar davranış düzeylerini yordamakta mıdır?
5. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde uyguladıkları davranışlar bağlanma stil düzeylerini yordamakta mıdır?

Araştırmanın Önemi

Romantik ilişkilerde siber flört istismarı bireyin iyi oluşu ve genel sağlığı üzerindeki etkileri konu ile ilgili daha fazla araştırmanın gerekliliği göstermektedir. Bundan dolayı bu araştırmanın problem cümlesi romantik ilişkide siber flört istismarı ve bağlanma stilleri arasında bir ilişki var mıdır? Şeklinde oluşturmuştur.

Lichter ve McCloskey (2004) , genç yetişkinlikteki yakın ilişkilerde var olan istismar, olgunluk dönemindeki evli birlikteliklerdeki istismara benzetmektedir. Yetişkinlik boyunca romantik ilişkilerde gerçekleşen istismarın, genç yetişkinlik ve ergenlik dönemindeki romantik ilişkilerde istismarın nedeni olduğuna inanılmaktadır. Buna göre üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde mevcut olan siber flört istismar davranışları bireylerin ileriki zamanlarda yaşayacakları romantik ilişkilerde benzer davranışların ortaya çıkmasına neden olabileceği düşünülmektedir. Bundan dolayı üniversite öğrencilerinde romantik ilişkide siber flört istismar davranışının anlaşılmasının gelecek yaşamlarından yaşayacakları romantik ilişkilerinin sağlığı yönünden da önleyici rol alacağı öne sürülmektedir. Ayrıca bu konu üzerine yapılacak araştırmaların literatüre de katkı sağlayacağı da düşünülmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma kartopu yöntemiyle ulaşılan 319 katılımcı ile sınırlıdır.

2. Araştırmaya katılan katılımcıların kişisel bilgileri Sosyodemografik Bilgi Formundaki sorularla sınırlıdır.
3. Araştırmanın sonuçları Siber Flört İstismarı Ölçeği, Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II'nin ölçtüğü özellikler ile sınırlıdır.

Tanımlar

İstismar: İşletme, menfaat sağlamak, iyi niyetini suistimal etmek, sömürmek olarak tanımlamaktadır(TDK, 2005).

Siber Flört: Siber flört istismarı, romantik bir ilişkide (telefon, e-posta, sms) taraflardan birini kontrol etmek, takip etmek veya rahatsız etmek olarak tanımlanmaktadır (Ponnet ve Walrave, 2018).

Romantik İlişki: Romantik İlişkilerde yakın ilişki algıları ve beklentilerdir (Eidelson ve Epstein, 1982).

Bağlanma: Ainsworth'a (1969) göre bağlanma, bireyin başka bir kişiyle olan duygusal ilişkisi şeklinde ve bağımlılık da olgunlaşmamışlık olarak tanımlanmaktadır.

BÖLÜM II

Kavramsal Çerçeve İle İlgili Araştırmalar

Romantik İlişki

İnsanoğlu var olduğu günden itibaren diğer bireylerle ilişki kurmaya ihtiyaç duymuştur. Yakın bağlantılar, ebeveyn-çocuk ilişkisi, arkadaşlık ilişkileri ve romantik ilişkiler kapsamında ele alınır. Bu ilişkiler arasındaki temel ayrım, yakınlığın ilişkinin türüne göre değişiklik göstermesidir (Ercan ve Eryılmaz, 2013). Yakınlık fikri, Erikson'un (1968) insan gelişiminin aşamalarını açıklayan psikososyal teorisinde tanıtılmıştır. Kimliğini keşfeden birey, yakınlığa karşı ayrılık olarak nitelendirdiği ve genç yetişkinliğe tekabül ettiği bu dönemde kimliğini başkalarıyla ilişkilendirmeye hazırdır. Derin ve kalıcı ilişkiler kuramamak şu anda en büyük tehlikedir. Ercan ve Eryılmaz (2011) genç yetişkinliği kimlik gelişiminin tamamlandığı bir dönem olarak tanımlamaktadır.

Romantik bir ilişki başlatmak ve sürdürmek, beliren yetişkinliğin en önemli gelişimsel görevlerinden biridir (Eşici, 2014). Atak ve Eryılmaz (2007) romantik yakınlığa başlamanın yordayıcıları olarak beş faktör belirlemiştir: Benlik algısı, duygusal ve bilişsel yakınlık, davranışsal yakınlık, kendini tanıma ve romantik sözleşmedir. Erkekler duygusal ve bilişsel yakınlığın yanı sıra romantik sözelleştirmeyi tercih ederken, kadınlar kendini algılamayı ve kendini tanımayı seçmektedir. Davranışsal yakınlık açısından, erkekler ve kadınlar arasında önemli bir fark yoktur. Ercan ve Eryılmaz'a (2011) göre cinsiyet romantik yakınlığın başlama sürecini etkiler ve erkekler romantik yakınlığı daha kolay başlatabildiğini bulmuştur. Bu durumu Türkiye'nin toplumsal yapısına bakarak anlayabiliriz. Erkekler daha özgür, bağımsız ve agresif olmaları sağlanarak yetiştirilir. Kadınlar tipik olarak evi gözeten ve anne rolü oynayan bir çerçeve ile yetiştirilirken, erkek çocuklar daha özgür, bağımsız ve saldırgan olmalarına izin verilerek yetiştirilmektedir. Erkeğin yükümlülüğü olarak görülen aşk ilişkisini başlatmak, aynı zamanda toplumun namus idealleriyle de bağlantılıdır. Bu durumda insanların romantik ilişki görüşlerinin sosyal yapıdan etkilendiği sonucuna varabiliriz (Güneri, Sümer ve Yıldıırım, 1999; aktaran Ercan ve Eryılmaz, 2010, 2011). Ercan ve Eryılmaz (2010) tarafından yapılan başka bir çalışmada ise benlik algısı ile yalnızlık arasında güçlü bir bağlantı olduğu bulunmuştur. Başka bir deyişle, benlik algısı zayıf olanlar daha yalnızdır.

Öngün ve Ünsal (2018), insanları yalnız yaşayamayan, başkalarıyla birlikte yaşayabilen, yakın/romantik ilişkilere ihtiyaç duyan varlıklar olarak tanımlamaktadır. Bireylerin romantik ilişkileri, psikolojik gelişimlerinin en önemli aşamalarından biridir. Ergen romantik ilişkileri hem hoş hem de olumsuz yaşam olaylarını içerir. Yıldız, Okamay ve Artar'a (2017) göre bazı ilişkiler gelişim üzerinde faydalı bir etkiye sahiptir, kişiyi bir sonraki gelişim aşamasına hazırlar ve gelecekte destekleyici ilişkiler kurmak için gereken becerileri öğrenmelerine yardımcı olur. Öte yandan birçok ortaklık, baskıcı ve ciddi şekilde istismarcı eğilimlere sahiptir.

Romantik ilişkilerde istismar yeni bir konu değildir ve önceki cinsel yönelim, ırk veya ekonomik düzey ile ilişkilidir (Abowitz, Knox ve Zusman, 2010). Üniversite yıllarına denk gelen geç ergenlik döneminde romantik ilişkilerde istismar da sık görülmektedir (Kılınçer ve Dost, 2014). Partner/eş istismarı, romantik ilişkilerde istismarı tanımlamak için kullanılan bir terimdir (Öngün ve Ünsal, 2018). İlişki istismarının yanı sıra eş şiddeti, eş istismarı/şiddeti ve aile içi şiddeti içeren terimler kullanılmaktadır (Kılınçer ve Dost, 2014). Atakay'a (2014) göre flört, sözlü, nişanlı, evli vb. her tür ilişkide istismar, romantik ilişki istismarı olarak sınıflandırılabilir.

İstismar

İstismar, Türk Dil Kurumu Sözlüğü'nde "bir kimsenin iyi niyetini kötüye kullanma" ve "sömürü" olarak tanımlanmaktadır. Etnik köken, dil, din veya kültür farkı gözetmeksizin her toplumda ve her yaşta istismar yaşanmaktadır (Ersanlı vd., 2013). Bebeklik, çocukluk ve ergenlik döneminde ve ayrıca ergenlik ve yetişkinlik döneminde bireyler, aile üyeleri, arkadaşlar, eğitmenler ve topluluğun diğer üyeleri tarafından olduğu kadar flört veya romantik partnerler tarafından da istismar edilebilir. Bu çalışmada "istismar" terimi, yetişkin bir romantik ilişkide kötüye kullanımı karakterize etmek için kullanılmıştır.

İstismar, kuşkusuz, birey üzerinde derin etkiler bırakan ve psikolojik izler bırakan önemli travmatik deneyim kalıplarını içermektedir. Yapılan araştırmalarda istismarın net bir tanımının olmadığını görüyoruz. İstismar, Türkçe dil kurumuna göre, birinin iyi niyetinin suistimal edilmesidir (TDK, 2019). İstismar, geçmişten günümüze ırk, din veya kültür ne olursa olsun, herhangi bir toplumda, herhangi bir gelişme düzeyinde bulunabilecek bir olgudur. Araştırmaya bakıldığında, bebeklikten olgunluğa kadar pek çok istismar biçiminin olduğu açıkça görülüyor. İstismar, cinsel

istismar, fiziksel istismar, finansal istismar, duygusal istismar ve ihmal dahil olmak üzere birçok şekilde olabilir.

Romantik ilişkilerde üç tür istismar vardır. Duygusal, fiziksel ve cinsel istismar bunlara örnektir. Duygusal istismar, sözlü veya sözlü olmayan acı verici davranışları içerir; fiziksel şiddet içermez (Loring, 1994). Mouradian'a göre, eşin duygularını küçümseme, ihmal etme, korkutma ve sevgisini geri çekme yoluyla eşin özelliklerini eleştirmeyi, aşağılamayı, alay etmeyi içermektedir (Mouradian, 2000). Psikolojik istismar, duygusal istismarın bir diğer adıdır (Duman, 2019). Fiziksel istismar, ölüm, hasar, sakatlık veya yaralanma ile sonuçlanabilecek kasıtlı güç kullanımını içermektedir (Saltzman vd, 2020; Abraham, 1999). Tokatlama, saç çekme, eşya fırlatma, çivileme ve tekmeleme fiziksel istismar davranışlarına örnektir (Mouradian, 2000). Bir partner tarafından cinsel tacize ve/veya saldırıya uğramak, partnerin istemediği cinsel davranışlara itilmek ve cinselliği bir tehdit olarak kullanmak cinsel istismar örnekleridir (Abraham, 1999). Mouradian tarafından cinsel istismar, partneri iradesi dışında cinsel ilişkiye zorlamak, iradesi dışında anal ya da oral ilişkiye zorlamak, doğum kontrolünü yasaklamak, partnerin cinsel organlarına fiziksel saldırıda bulunmak gibi eylemler olarak tanımlanmaktadır (Mouradian, 2000). Ayrıca bu tür istismarlar sadece çiftlerin yüz yüze olduğu durumlarda değil, aynı zamanda bilgisayar ağları üzerinden iletişim kurarken de meydana gelmektedir (Bakır ve Kalkan, 2019). Bir partneri sosyal medya veya teknoloji aracılığıyla kontrol etmek, takip etmek ve taciz etmek, siber flört istismarı olarak adlandırılır (Zweig vd., 2014).

Siber Flört İstismarı

Teknoloji araçlarının insanların yaşamlarında bu kadar büyük bir rol oynamasıyla birlikte iletişim biçimleri de farklılaşmıştır. Üniversite öğrencilerinde sosyal medya kullanımı yüzde yetmiş iki (Lenhart, Purcell, Smith ve Zickuhr, 2011), telefon ve kısa mesaj kullanımı ise yüzde seksen üç olarak tahmin edilmiştir (Smith, 2011). İletişimdeki değişimlerin şiddet, saldırganlık ve kontrol davranışlarının boyutları üzerinde etkisi olmuştur. Southworth, Finn, Dawson, Fraser ve Tucker (2007), teknolojinin yakın ilişki şiddetinde önemli bir etkisi olduğunu bulmuşlardır. Fiziksel ve cinsel unsurların yanı sıra kontrol ve izleme davranışları flört şiddeti tanımına dahil edilir ve teknoloji bu kontrol ve izleme davranışlarının uygulanmasında birincil araçtır (Baker ve Carreno, 2016).

Bir tür flört şiddeti olan siber flört istismarı (Zweig, Lachman, Yahner ve Dank, 2014), bir partnerin sosyal medyayı veya teknolojiyi (telefon görüşmeleri, e-posta, sms) kontrol etmek, takip etmek ya da romantik bir ilişkide rahatsız etmesi olarak ifade eder. (Van Ouytsel, Ponnet ve Walrave, 2018; Zieg, Dank, Yahner ve Lachman, 2013). Teknolojik saldırganlık literatürde siber istismar, siber saldırganlık ve dijital flört istismarı olarak etiketlenmiştir.

Draucker ve Martsolf'un (2010) çalışması, internet iletişiminin flört için kullanıldığı sekiz yoldan son altısının saldırganlık, taciz ve kontrol davranışı ile bağlantılı olduğunu bulunmuştur. Bunlar: 1) Romantik bir ilişkiye başlama, 2) Saldırgan olmayan iletişim, 3) Tartışma, 4) Partnerin faaliyetlerini izleme veya kontrol etme, 5) Partnere duygusal saldırganlık gösterme, 6) Şiddet olayı sırasında yardım isteme, 7) Teknoloji aracılığıyla aramalara, mesajlara veya diğer kişilere cevap vermeyerek kişiyi partnerinden uzaklaştırmak, 8) şiddetli bir sürenin ardından yeniden temas kurmak. Araştırmaya katılanlar, aldıkları tüm mesajları okumak veya eşlerinin Facebook hesabından sonra yayınlamak ve her birini açıklamalarını istemek gibi siber istismar örnekleri sunmuşlardır. Birinin eski sevgilisi için "nefret" sitesi yaratmasıyla beraber diğer insanların buraya aşağılık yorumlar yazmasına müsaade etmesi buna verilebilecek bir örnektir.

Picard (2007), 13 ile 18 yaş arası gençler üzerinde yaptığı çalışmada, gençlerin romantik etkileşimlerde teknolojiyi kullanırken hem mağdur hem de fail olduklarını keşfettiler. Ergenlerin yüzde 36'sı eşleri tarafından nerede ve ne yaptıkları konusunda günde 10 veya daha fazla kez bilgilendiriliyor. Telefon görüşmesi ve %30 kısa mesaj ile; %25'i partnerlerinden kaba, nahoş sözler duyduklarını ve onları kısa mesaj, e-posta, telefon görüşmesi, çevrimiçi sohbet ve blog yoluyla eleştirdiklerini iddia etti; yüzde on dokuzu eşlerinin MySpace, Facebook, blog, kısa mesaj, cep telefonu ve e-posta tarzı sosyal platformların aracılığıyla kendileriyle ilgili hikayeler yaydıklarını iddia etti; Ankete katılanların %22'sine göre, istemeseler bile kocaları onlardan cinsel davranışta bulunmalarını istedi (cep telefonu veya internet aracılığıyla) (cinsel konuşma veya fotoğraf/video gönderme baskısı ile); Çiftlerin yüzde 11'i eşlerinin mahrem veya aşağılayıcı fotoğraflarını veya videolarını paylaştı; Yüzde 17'si telefonlarına, e-postalarına veya metinlerine cevap vermeseler eşlerinin ne yapacağı konusunda endişeli; E-posta veya kısa mesaj yoluyla, katılımcıların %10'u eşlerinin kendilerini fiziki olarak tehdit ettiğini belirttiler.

Bennett ve arkadaşları (2011) hazırladıkları 22 soruyu, çocukların yüzde 92'sinin bu senaryolara maruz kaldığını iddia ederek aşağılama, düşmanlık ve müdahale olarak sınıflandırmıştır. Başka bir çalışmada siber flört istismarı araştırmacılar tarafından "Teknoloji Destekli Ergen Flört Şiddeti ve İstismarı" olarak sınıflandırılmıştır (Stonard, Bowen, Price ve Walker, 2017). Elektronik iletişim teknolojilerinin genç bireylerin yakın bağlantılar kurmasına, sürdürmesine yardımcı olurken aynı zamanda bu etkileşimlerde yeni bir dizi zararlı, taciz edici, takip ve kontrol edici davranışa yol açtığını belirtmişlerdir. Ayrıca, internet iletişim araçlarının, gençlerin günlük olarak (yüz yüze) karşı karşıya kaldıkları flört şiddetinden daha az veya daha fazla zarar verdiği zamanlar olduğunu da belirtmişlerdir.

Lucero, Weisz ve Smith-Darden (2014), sosyal etkileşim teknolojilerini flört etmede nasıl kullandıklarını ve nasıl istismar edildiklerini öğrenmek için Michigan'da bulunan yirmi üç liseli ile bir odak grup görüşmesi gerçekleştirmiştir. Bulgulara göre teknoloji, takip/casusluk, cep telefonlarında cinsel mesajlaşma, şifre paylaşımı, hesap açma gibi taciz edici faaliyetlerin yanı sıra çiftler arasındaki mesajlaşma ve sosyal paylaşım nedenlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. En yaygın nedenler güvensizlik ve kıskançlıktır. Katılımcıların çoğu, çeşitli istismar biçimlerinin ergen flörtünün ortak bir özelliği olduğuna inanıyorlardı.

Romantik ilişki yaşayan gençlerin yüzde yirmi altısı sanal flört istismarına maruz kalıyor. Gençlerin sanal flört istismarı deneyimleri, psikolojik flört şiddeti deneyimleri ile önemli ölçüde ilişkilidir. Siber flört istismarı mağduru olduklarını bildiren gençlerin yüzde seksen dördü bunun yanından psikolojik şiddet mağduru olduklarını söylerken faillerin yüzde yetmiş üçü psikolojik şiddet uyguladıklarını belirtmişlerdir. Sanal flört mağdurlarının yüzde 52'si flört şiddetine maruz kalırken, cinsel flört şiddeti yüzde 33'ü yaşadıklarını belirtmişlerdir. Çevrimiçi flört istismarına karışanların yüzde 55'i aynı zamanda fiziksel flört şiddetine de girerken, sadece yüzde 11'i cinsel flört şiddetine katılıyor. Siber flört istismarının lezbiyen, gay, biseksüel ve transgender gençler arasında heteroseksüel gençlerden çok daha fazla olduğu gösterilmiştir. %37'si sanal flört yoluyla kötü muamele gördüğünü söylerken, yaklaşık yarısı şiddet içeren davranışlarda bulunduğunu belirtmişlerdir. Aynı çalışmada, kadınlar erkeklere göre daha yüksek oranda cinsel olmayan sanal flört istismarı kullandıklarını bildirirken, erkekler daha yüksek oranda cinsel sanal flört istismarı kullandıklarını bildirmişlerdir (Zweig vd., 2013).

Kadın olmak, yüksek düzeyde suç davranışı sergilemek, son zamanlarda üzgün olmak ve yüksek düzeyde öfke/düşmanlığa sahip olmak, siber flört istismarı mağduriyeti için önemli risk faktörleridir. Gün boyunca telefonda zaman geçirmek, daha çok alkol ya da uyuşturucu kullanmak, kadın olmak, daha az sosyal olmak, son zamanlarda üzgün olmak ve yüksek düzeyde öfkeye sahip olmak siber flört istismarının faili ile ilişkili olmak şeklindedir (Zweig vd., 2014).

Bağlanma Kavramı

Kişilerarası güven söz konusu olduğunda, bağlanma en yanlış anlaşılan kavramlardan biridir. Ainsworth'a (1969) göre bağlanma, bireyin başka bir insanla olan duygusal ilişkisi olarak tanımlanır; Bağımlılık olgunlaşmamışlık olarak tanımlanır. Bu iki durum benzer görünse de, güvenme ve bağlanma arasında iki önemli fark vardır. Birincisi, bağlanma yakınlık ihtiyacı tarafından motive edilirken, bağımlılık destek, rehberlik ve kabul isteği ile motive edilir. İkincisi, bağımlılık, bağımlı kişi tarafından büyütülen, onu koruyan veya bağlanma belirli ve sürekli olduğunda bakıcı olma kapasitesine sahip herhangi birine/bir şeye yönelik olabilir(Ainsworth, 1969).

Bağlanma Stilleri

Bowlby'ye (1980) göre bağlanma davranışı, bir kişinin korktuğunda biriyle ilişki kurma ve yakınlık arama dürtüsüdür. Birincil bakıcı (tipik olarak anne) ve bebek duygusal bir ilişkiye sahiptir ve yeni doğanlar ancak birincil bakıcıları onları önemser ve korursa yaşayabilirler (Bowlby, 1980). Sonuç olarak, bebek diğer kişinin dikkatini çekmek için göz teması kurma ve ağlama gibi doğal davranışlar sergiler. Sonuç olarak, hayatta kalma şanslarını arttırmaları. Bağlanmanın birincil işlevi sizi zarardan korumaktır (Bowlby, 1979). Bebeğin ağlaması, birincil bakıcıyı kendisine yaklaşmaya ve onunla ilgilenmeye teşvik eder ve bu kişiye karşı bağlanma davranışı zamanla gelişir (Bowlby, 1980). Çocuklukta bakıcılara bağlanma önemlidir çünkü yetişkinlikte başkalarıyla anlamlı ilişkilerin geliştirilmesine yardımcı olur (Burger, 2006).

Bağlanma Kuramı'nın 3 ana unsuru bulunmaktadır (Bowlby, 1969).

- I. Bireyler doğduğunda bağlanmanın kolay olması için biriken bir tutum ile doğarlar.
- II. Yakınlığın devamlılığı ile diğerlerinin de yakınlığa olan ihtiyaçları karşılanır.

III. Yaşayarak edinilen tecrübeler ile çocuk kendisine ve çevresine karşı bir yargıya varır, bu yargıyı yeni ilişkilerine geneller ve zihin modeli olarak özümser (Bowlby, 1969).

İçsel Çalışma Modelinin bilişsel yapılarının oluşumundaki işlevi, bakıcının bebeğin yakınlık talebine verdiği yanıtlarla sağlanır. Bowlby'nin teorisi bu paradigmaya bilişsel şemalar olarak atıfta bulunur ve bu son derece önemlidir. Bebeğin ihtiyaçlarını karşılamak ve ona yakın olmak, güvenli benlik ve diğerlerinin bilişsel modelini oluşturmaya yardımcı olur. Bebek her zaman yanında olduğu ve ihtiyaçlarını iyi bir şekilde karşıladığı için bakıcıyı güvenilir ve ulaşılabilir görür ve yavaş yavaş çevreyi güvenli bir yer olarak görmeye başlar. Birincil bakıcı bebeğin gereksinimlerini karşılamadığında ve bebek bakıcıyı bulamadığında, bebek çevreyi tehlikeli ve güvensiz olarak algılamaktadır. Çocukluktan olgunluğa kadar, yaşam olayları bu öğrenilmiş bilişsel şemaları güçlendirerek onları daha kalıcı ve değiştirilmesini zorlaştırmaktadır (Hazan ve Shaver, 1994).

Bowlby'ye (1973) göre bağlanma sistemi, anne-babanın çocuklarına yaşamın ilk yıllarında verdiği tepkilere dayalı olarak benlik, diğerleri ve sosyal etkileşimler hakkındaki bilgileri organize eden ve işleyen zihinsel modeller olarak şekillenir. Bowlby'ye (1980) göre, bir çocuk bağlanma davranışları repertuarıyla doğar, ancak bağlanma davranışı, diğer gelişimsel özellikler gibi, zaman içinde ve aşamalar halinde gelişmektedir. Berman ve Sperling (1994) bağlanmayı, psikolojik veya fiziksel istikrar sağlayan, bebeğin yakınlık arama ve belirli bir kişiyle teması sürdürme davranışını yöneten, zevk sağlayan ve dengeyi kuran bir durum şeklinde tanımlamaktadır. Bağlanma davranışsal, ruhsal, doğuştan ve gelişim ilerleyen aşamalarında değişen bir olgudur (Mikulincer, Florian, Cowan ve Cowan, 2002).

Bowlby (1980) bağlanma teorisinin, bireylerin kendisi için önem arz eden kişilerle neden derin duygusal ilişkiler kurduklarını açıklığa kavuşturan bir hipotez olduğunu dile getirmektedir. Gelişimsel olarak etkili olan ve bebeklerin hayatta kalabilmesi için gerekli olan bağlanma sistemi, duygusal bağlanma eğilimi ve gerekliliği olarak adlandırılmaktadır. Bağlanma sistemi, yeni doğan bebekler ve bakıcıları arasındaki fiziksel teması sürdürerek, çocukları çevresel tehlikelerden korumakta ve çevrelerini keşfetmeleri için sağlıklı koşulları oluşturmaktadır. Sonuç olarak, bağlanma sisteminin temel amacı, yenidoğanların güvenli bir ortamda gelişmesine izin verirken bakıcı ile yakınlığı korumaktır.

Bağlanma teorisinin temel varsayımlarından biri, çocuğun bağlanma sistemini uygun şekilde etkinleştirmesi veya devre dışı bırakması için çocuğun ve bağlanma figürünün, bağlanma figürüyle temas yoluyla "içsel çalışan modeller" oluşturması gerektiğidir. Bu model, "kendilik modeli" yeterlilik ve sevgi duygularının yanı sıra "diğerleri modeli"nin bağlanma figürlerinin erişilebilirlik ve yanıt verebilirlik beklentilerini birleştiren içselleştirilmiş inançların bir koleksiyonudur. Diğer bir deyişle, içsel çalışma modelleri, bireyin bağlanma figürüyle olan erken yaşam deneyimlerinin bir sonucu olarak fikirlerini ve anılarını temsil etmektedir. Bu modeller bağlanma figürünün ve bireyin bağlanma davranışını, düşüncelerini ve duygularını kontrol etmek, analiz etmek ve tahmin etmek için kullanılmaktadır. Bağlanma figürü çocukla destekleyici ve işbirlikçi bir şekilde etkileşime girdiğinde, çocuk başkalarıyla olumlu ilişkiler kurmasına ve dünyasını güven ve yeterlilikle keşfetmesine yardımcı olan içsel çalışma modelleri geliştirmektedir (Bahadır, 2006).

Güvenli Bağlanma

Bebek, bakıcıyla ilişkisi tutarlı ve olumluysa, güvenli bir bağlanma tipine sahip olur. İstikrarlı bir bağlantı elde etmek için, taleplerine hızla cevap veren ve gerekli yakınlığı sunan bir bağlanma figürüne ihtiyaç duyar. Bağlanma figürü kaybolduğunda tepki verir, ancak tekrar ortaya çıktığında sakinleşir ve oynamaya kaldığı yerden devam eder (Sümer ve Güngör, 1999).

Güvenli bağlanma stili, bireyin kendisi ve diğer insanlar hakkındaki görüş ve fikirlerinin olumlu olduğu bir bağlanma stildir. Güvenli bir şekilde bağlanan bireyler, başkalarına yakınlık ve güven oluşturmaktan çekinmezler (Bartholomew ve Shaver, 1998).

Güvenli bir bağlılığı olan insanlar güçlü bir öz değer duygusuna sahip olduklarından, iyi tutumlarını başkalarına kolayca aktarabilirler. Ayrıca yakın çevrelerindeki kişilerin de güvenilir ve iyi niyetli olacağını düşünürler. Sonuç olarak, başkalarıyla daha yakın ilişkiler kurmaları daha kolay olur (Sümer ve Güngör, 1999).

Korkulu Bağlanma

Korkulu bağlanma stilineki bireyler, kendileri ve başkaları hakkında olumsuz tutum ve düşüncelere sahiptir. Reddedilmekten korktukları için bu durumdan kaçınmak için yakın olmak isteseler de uzak durmayı seçerler (Sümer ve

Güngör, 1999). İlişkilerinde güvensizdirler, özgüvenleri düşüktür ve başkalarının kendilerine güvenmediğine inanırlar (Bartholomew ve Horowitz) (1991).

Güçlü olumsuz duygular nedeniyle korkan ve çocuklukta bakım veren bireylerin bağlanma figürleri reddedicidir (Soygüt, 2004). Güvenli bağlanmanın tam tersi olan korkmuş bağlanmaya sahip bireyler, düşük benlik saygısı ve başkalarına karşı güvensizlik sergilerler (Sümer ve Güngör, 1999). Bu kişilik tipine sahip kişilerde korku ve kaçınma özelliklerini ayırt etmek mümkündür (Collins ve Allard, 2001).

Saplantılı Bağlanma

Saplantılı bağlanma stiline sahip kişiler kendileri hakkında zayıf bir görüşe sahipken, başkaları hakkında iyi bir görüşe sahiptirler. Bu strateji, kendine zarar veren değersizlik ve sevilme duygularının yanı sıra başkalarına karşı olumlu bir tutum içerir. Sonuç olarak, zorunlu olarak bağlanan kişiler, kendilerini kanıtlamaya ve yakın ilişkilerde iyilik kazanmaya çalışırlar. Bu insanlar ilişkilerinde takıntılıdır. Sümer ve Güngör (1999), sık sık makul olmayan beklentilere sahip olduklarını bulmuşlardır.

Takıntılı bir şekilde bağlanan bireyler, başkalarına karşı olumlu bir tutuma sahiptir, ancak kendine güvenleri yoktur. Sevgiye layık olmadıklarına inanırlar ve sürekli kabul edilme arzuları bağımlılığa yol açabilir (Bartholomew ve Horowitz, 1991).

Kayıtsız Bağlanma

Kayıtsız bağlanma stiline sahip kişiler kendileri hakkında olumlu duygulara sahipken, başkaları hakkında olumsuz duygulara sahiptirler. Kendi benliklerine çok önem verirler ve özgürlüklerine değer verirler. İnsanlara yakın olmaktan hoşlanmazlar (Bartholomew ve Horowitz) (1991). Bu kişiler ağrıyı önlemek için derin bağlar kurmak istemezler (İhan ve Özdemir, 2012).

Benlik saygısı onlar için çok önemli olduğu için diğer insanların ilişkilerinden kaçınırlar ve bu şekilde hayal kırıklığına uğramamaya çalışırlar (West ve George, 2002). Bu insanlar zamanlarını kendilerine ve ilgi alanlarına ayırmayı severler (Bartholomew, 1990).

Ergenlikte Bağlanma

Ergenlik, bağlanma teorisine göre, ebeveynlerden ayrılma, bireyselleşme ve kimlik arayışından daha fazlasını içermektedir. Genel varsayımın aksine, bağlanma teorisine dayalı araştırmalar, ayrılmadan ziyade bağlanmanın bireyselleşmeyi kolaylaştırdığını bulmuştur (Levy, Blatt ve Shaver, 1988). Ergenlik döneminde bireyler bakıcılarından bağımsız olarak büyürler ve dış ilişkiler kurmaya başlamaktadır. Bu, insanların özerklik kazanmaya çalıştıkları ve aile bağlarının başkalarıyla olan ilişkilerini etkilediği dönemdir.

Ergenlerin birincil bakıcılarıyla bağlanma deneyimlerinde oluşturdukları içsel çalışma modelleri, ergenlik döneminde bağlanma bağlantısını etkilemeye başlamaktadır. Bakıcı-çocuk ilişkisinin erken dönem deneyimleri aracılığıyla içsel çalışma modelleri oluşturulur, ergenliğe kadar güçlenir ve değiştirilmesi zorlaşmaktadır (Zimmermann ve Becker-Stoll, 2002).

Allen, Hauser, Bell ve O'Conner (1994), bir bireyin bağlanma ilişkisinin ilk aşamalarındaki bağlanma stilinin, gelecekte diğer insanlarla nasıl etkileşime gireceğini öngördüğünü bulmuştur. Bakıcılarına sıkı sıkıya bağlı olan ergenler, stresle baş etmekte zorlanmazlar, bağlantı kurmakta zorlanmamakta ve etkileşimlerinde şiddet içeren tutumlar sergilememektedir (Sroufe, 2005). Ergenlik döneminde bu kişiler ebeveynleri ve sınıf arkadaşları ile son derece uyumlu olup kendilerine ve çevrelerine güvenirliler (Kesebir, Kavzoğlu ve Üstündağ, 2011). Güvensiz bağlanan ergenler aile bağlarında güçlük çekerler ve sıklıkla mantıksız davranmaktadır. Ebeveynlerin bağlanmanın erken dönemlerindeki çekingen tutumları ya da çocuğu reddetmeleri bu şiddet içeren ve yıkıcı eylemlerin nedenidir (Waters, Hamilton ve Weinfield, 2000). Bu dönemde bağımsız olmak istedikleri için bunun ailelerinin bireyselleşme hedefini tehlikeye atacağına inanmakta ve aile bireyleri ile sıklıkla tartışmaktadırlar (Uytun, Oztop ve Esel, 2013). Bu ergenlerin ailelerini anlamaları veya onlara sempati duymaları gerekmediğinden, genellikle onlar tarafından reddedilmektedir (Kobak ve Sceery, 1988). Seiffe ve Krenke'ye (1993) göre, güvensiz bağlanmadan kaçınan ergenler, birincil bakıcılarıyla sorunları olduğunda üzürlürler ve bu depresyonun kökü, birincil bakıcılarıyla güvensiz bağlanmalarıdır. Düzensiz bağlanma örüntüsüne sahip ergenler, kendilerini yabancılaşmış hissetmekte, özgüven eksikliği yaşamakta, stresli ortamlarda yapılandırılmış eylemleri gösterememekte ve sıklıkla fiziksel saldırganlık ve kurallara uymama gibi davranışlarda bulunmaktadır (Keskin ve Çam, 2009).

Yetişkinlikte Bağlanma

İnsanlar, yetişkin bağlanma görüşmelerinde ebeveynleri ile olan ilişkileri, bu ilişkilerin yetişkin benliklerini nasıl etkilediği ve ilişkilerin zaman içinde nasıl geliştiği hakkında bilgiler sunmaktadır. Bebek-birincil bakıcı bağlanma ilişkisinin türü, sağlanan bilgilerin bir sonucu olarak Ainsworth kategorizasyonu tarafından değerlendirilmiş ve tanımlanmıştır. Güvenli olarak tanımlanan insanlar, yetiştirilmeleriyle ilgili hoş anılara sahiptir. Kaçınan olarak etiketlenen bireyler, bağlanma deneyimlerini hatırlama ve küçümseme konusunda güçlü bir eğilime sahiptir. Takıntılı insanlar bakıcılarını sevecen ve yardımsever olarak bildirirler, ancak erken anılarını çatışma olmadan bir araya getirmekte zorlanmaktadır.

Hazan ve Shaver (1987), romantik ilişkiyi, Ainsworth ve alattachment'ın (1979) süreçleriyle karşılaştırdıkları bir bağlanma süreci olarak tanımlamışlardır. Ainsworth ve ark.'ndan (1979) üç alternatif bağlama tekniği uygulamışlardır. Hazan ve Shaver (1987) tarafından modifiye edilmiştir. Güvenli bağlanma stiline sahip yetişkinler, insanlarla rahat iletişim kurarlar, başkalarına yaklaşırken kendilerini garip hissetmezler, yaklaşıldığında güvende olurlar ve terk edilme korkusu yaşamazlar (Hazan ve Shaver, 1987). Başkalarına yakın ve bağlı olmanın kendilerine doğal geldiğini ve terk edilmek ya da onlara yakın olmak konusunda endişe duymadıklarını iddia ederler (Shaver ve Brennan, 1992). Kaçınan bağlanma stiline sahip yetişkinler, sırf güvenilir oldukları için başkalarına yaklaşma, bağlanma ve güvenme konusunda endişe duyarlar (Hazan ve Shaver, 1987). "İnsanlarla nasıl ilişki kuracağımdan emin değilim; onlara güvenmiyorum ve bağlantı kurmakta zorlanıyorum." Biri bana baktığında öfkeleniyorum" (Shaver ve Brennan, 1992). Başkalarıyla bağlantı kurmak isteseler de, kaygılı/kararsız bağlanma tipine sahip yetişkinlerin reddedilmeyecekleri veya istenmeyecekleri konusunda fikir ve inançları vardır. Başkalarına kendilerinden daha çok inanırlar, kurdukları bağların her an bozulacağından ve terk edileceklerinden korkarlar (Hazan ve Shaver, 1987). "Korkarım karım beni gerçekten sevmiyor ve benimle birlikte olmak istemiyor." Eşime daha yakın olmak istiyorum ama korkarım ki bazen insanları korkutup kaçırıyorum" gibi cümleler kurarlar (Shaver ve Brennan, 1992).

İlgili Araştırmalar

Romantik ilişki inançları ile insanların başlama, baş etme ve uzun süreli romantik birliktelikleri arasındaki ilişki Diz (1998) tarafından yapılan bir araştırmada incelenmiştir. Çalışmaya Rochester Üniversitesi'nden 118 erkek ve 147 kadın olmak üzere 265 lisans öğrenciden oluşmaktadır. Cevap verenler arasında Kafkasyalılar, Asyalılar, İspanyollar ve Amerikalı katılımcılardan oluşturulmaktadır. Araştırmada İlişki İnançları Envanteri, Sevgi Tutumları Ölçeği, Yakın İlişki İnançları Ölçeği ve Romantik İnançlar Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre kadere inanan bireyler aşk ilişkilerinde daha güçlüler. Ayrıca bu kişilerin aşk ilişkilerinde stresli durumlarla daha iyi baş edebildikleri ve ilişkiyi bırakma ihtiyacı ortaya çıktığında ilk harekete geçen kişiler oldukları söylenmiştir. Araştırmanın bir diğer bulgusu da, bir kişinin ilişkisinin uzunluğu ile ilişki inançlarının iyi ve ilişkilerinin kalıcı olduğuna dair görüşleri arasında bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Figuedo, Sefcek ve Jones (2006) çalışmalarında, insanların mükemmel aşk ilişkisine ilişkin algılarına bakmışlardır. Çalışma, Arizona Üniversitesi'nde öğrenimlerine devam eden 104 lisans öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcıların 81'ini kadınlar, 23'ünü erkekler oluşmaktadır. Katılımcıların yaşları 21 ile 23 arasında değişmektedir. İdeal Romantik Partner ve Kişilik Envanteri Araştırma kapsamında Kişilik Envanteri kullanılmıştır. Bulgulara göre, ideal aşk ilişkisine ilişkin kadın ve erkeklerin algıları arasında önemli bir fark yoktur. Çiftler, kendi kişilik özelliklerini paylaşan romantik partnerleri tercih ederler ve romantik partnerlerinin de kendi kişilik özelliklerine sahip olduğunu görmek isterler. Çiftler, kendilerine benzer özelliklere sahip kişilerle romantik bir ilişki içinde olmak isterler. Son olarak, dışa dönük, hoş katılımcıların, karşılaştırılabilir kişilik özelliklerine sahip romantik ortakları ideal olarak görme olasılığı daha yüksekken, nevrotik kişilik nitelikleri, daha düşük kişilik özelliklerine sahip kişileri ideal aşk ortakları olarak görme olasılığı daha yüksektir.

Melander (2010), üniversite öğrencilerinin siber istismar hakkında ne düşündüklerini ve bu konuda nasıl hissettiklerini incelemiştir. Çalışma için 39 görüşme yapılmıştır. Mülakatlara katılanlar 18 ile 23 yaşları arasındadır. Örneklemnin yüzde seksen yedisi beyaz, Kalan bireyler siyah, asyalı, ispanyol ve melezdir. Araştırma bulgularına dayalı olarak siber istismar algılarına ilişkin sekiz tema geliştirilmiştir. Üniversite öğrencilerine göre siber teknoloji davranışların kontrol edilmesi ve izlenmesi için bir araç, anlaşmazlıkların habercisi, şiddetle mücadele

için bir araç, şiddeti hızlı ve kolay hale getirmenin bir yolu ve aile içi istismarı nadir görülen bir olaydan ziyade görünür kılmak için bir araçtır.

Elphinston ve Noller (2011) romantik ilişkilerde bireylerin habersiz bir şekilde Facebook'a giriş davranışları ile kıskançlık arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Habersiz Facebook erişimi, kişinin aşk ilişkisinden memnuniyetsizliği, kıskançlık duyguları ve gözetleme eğilimleriyle bağlantılıdır. Verilere göre, yakın ilişkilerde yüksek derecede habersiz Facebook kayıt faaliyeti, kıskançlık ve mutsuzluk ile bağlantılıdır.

Bennett, Guran, Ramos ve Margolin (2011) , üniversite öğrencilerinin flört ve arkadaşlık etkileşimindeki elektronik mağduriyeti incelemişlerdir. Bu araştırma için dört grupta sınıflandırılan 22 bileşen üretmişlerdir (aşağılama, düşmanlık, dışlama, aşağılama ve müdahalecilik).Görüşülen kişilerin yüzde doksan ikisi geçtiğimiz yıl içerisinde elektronik mağduriyete maruz kaldıklarını söylemişlerdir. Erkeklerin siber zorbalığın kurbanı olma olasılığı daha yüksek bulunurken; elektronik mağduriyet, kadınların alkol kullanımıyla ilişkilendirilmiştir.

Baker ve Helm (2011) tarafından 623 gençle yapılan bir ankette, yüzde 48'i mesajlarını kontrol etmek için eşlerinin telefonlarını incelediklerini ve yüzde 39'u kiminle etkileşimde olduklarını görmek için kocalarının kişisel sayfalarına baktıklarını belirtmişlerdir. Aynı örnekte partnerinin mesajlarına baktığını söyleyenlerin oranı yüzde 42 iken, partnerinin kişisel sayfasına baktığını söyleyenlerin oranı yüzde 45'ti. Bu örnekte erkekler ve kadınlar, siber flört istismarının mağduru ve faili olma durumlarında cinsiyet eşitsizliklerini ortaya çıkarmıştır. Hem mağduriyet hem de suçluluk oranları kadınlarda erkeklere göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Zweig, Dank, Yahner ve Lachman (2013) gençler arasında yeni medya ve teknolojinin siber flört istismarına nasıl katkıda bulunduğunu ve siber flört istismarının diğer ergen flört şiddeti çeşitleriyle nasıl bağlantılı olduğunu araştırmıştır. Ankete katılan 5647 gençten 3745'i, önceki yıl romantik ilişki içinde olduklarını ya da ilişki yaşadıklarını belirtilmiştir. Siber flört istismarı, gençlerin dörtte birinden fazlası tarafından bildirilmiştir. Kadınlar, erkeklere göre daha fazla çevrimiçi flört istismarı özellikle de cinsel siber flört istismarı yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Siber flört istismarı her 10 gençin biri tarafından rapor edilmiştir. Cinsel olmayan internet flört istismarı kadınlarda daha yaygınken, siber flört

istismarı erkeklerde daha yaygın olduğu görülmüştür. Cinsel zorlama, cinsel internet flört istismarı kurbanları arasında daha yaygın olduğunu bildirmişlerdir.

Gizir (2013) çalışmasında üniversite öğrencilerinin ilişki tutumlarını cinsiyetlerine ve romantik ilişki durumlarına göre incelemiştir. Gizir (2013) Mersin Üniversitesi'nde 742 öğrenci ile cinsiyet durumu, bireyin romantik ilişki durumu ve ilişki görüşleri arasındaki bağlantıyı incelemeye çalışmıştır. Araştırmanın bulguları gözden geçirildiğinde, katılımcıların romantik ilişki görüşleri ile cinsiyetleri ve romantik ilişki durumları arasında güçlü bir bağlantı olduğu keşfedilmiştir. Erkek öğrencilerin, aşk partnerleriyle birlikte hareket etmeyi, birbirlerinin tüm ihtiyaçlarını karşılamayı ve birbirlerini gençleştirmeyi tercih etme olasılıkları kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirtmiştir. Araştırmanın bir başka bulgusu da, hiç romantik bir ilişki yaşamamış ancak şu anda içinde olan kişilerin diğer gruptaki öğrencilere göre daha fazla işlevsel olmayan ilişki görüşüne sahip olmalarıdır.

Siber saldırganlık ile beliren yetişkinlikte psikolojik veya fiziksel partner istismarı gerçekleştirme arasındaki bağlantı Schnurr, Mahatmya ve Basche (2013) tarafından araştırılmıştır. Çalışmada 148 çiftten Flört İlişkileri Anketini doldurmaları istenmiştir. Tüm çiftlere ilişkilerinin kontrolü, şiddeti ve siber saldırganlığı ile alakalı sorular sorulmuştur. Aktör-partner bağlılığı modellerine göre, baskınlık ve siber saldırganlık büyük aktör etkilerine sahiptir ancak psikolojik ve fiziksel partner şiddeti açısından erkekler ve kadınlar için etkiler farklıdır. Partner etkileri de model tarafından vurgulanmıştır. Kadınların siber saldırganlığı, baskınlıkları ile partnerlerine karşı uyguladıkları fiziksel şiddet arasındaki ilişki ile bağlantılı olarak azalmaktadır.

Wright (2015), ergenlerin yakın ilişkilerinden siber saldırganlık ile partner ve ebeveyne bağlanma arasındaki ilişkiye bakmıştır. Araştırmada 326'sı kadın olmak üzere 600 kişi yer almaktadır. Bulgulara göre ebeveynden anneye güvensiz bağlanma, güvensiz partnere bağlanma ile bağlantılıdır ve kaygılı partner bağlanması dolaylı olarak partnere yönelik siber saldırganlıkta bir etkiye sahiptir.

Zweig, Lachman, Yahner ve Dank(2014), teknolojiyle sosyal medyanın kötüye kullanımı ve cinsel aktivite, aile bağları, madde kullanımı, okul bağlantısı, flört etmede psikolojik uyum ve partner ilişkileri gibi faktörler arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışmaya, bir önceki yıl içinde romantik bir ilişki içinde olan veya olmuş olan, yüzde 52'si kadın ve yüzde 74'ü beyaz olan 3.745 katılımcı dahil edilmiştir. Çalışmada, kadın olmanın, suçlu davranışlar sergilemenin, yüksek

düzyeyde depresif belirtilere sahip olmanın ve yüksek düzeyde nefret ve öfkeye sahip olmanın siber flört istismarına maruz kalmakla ilişkili olduğu bulgulanmıştır. Çevrimiçi flört istismarının, öfke-düşmanlık ve depresif belirtiler ile diğer flört şiddeti türlerinden daha yakından bağlantılı olduğu bulunmuştur.

Borrajo, Gamez-Guadix ve Calvete (2015), flört ilişkileri bağlamında çarpık aşk ve saldırganlık inançlarını araştırmışlardır. Çalışma, siber flört istismarındaki izleme ve kontrol davranışları arasındaki bağlantıya ve bu eylemlerin aşkı oluşturduğuna dair yanlış kanılara ve şiddetin meşrulaştırılmasına bakıyor. Araştırmaya 18-30 yaş arası 656 genç dahil edildi ve katılımcıların yüzde 79,5'i kadındı. Regresyon analizlerine göre, siber flört istismarını rasyonelize etmek, çevrimiçi flört etkileşimlerinde doğrudan saldırganlıkla güçlü bir şekilde bağlantılıydı. Aşk mitleri, siber flört istismarının kontrol bileşeniyle güçlü bir şekilde ilişkilidir.

Can ve Hovardaoğlu (2015) çalışmalarında sosyal ağların romantik ilişkiler üzerindeki etkisine bakmışlardır. Araştırma kapsamında, flört eden veya evli olan bireylerin ilişkilerinde sosyal ağ faktörleri üzerine bir araştırma yapılmıştır. Araştırma kapsamında 134 bekar ve 154 evli kişi ile bir çalışma yapılmıştır. Çalışma, öznel normlar ölçeği, sosyal ağ özellikleri anketi ve ilişki istikrarı ölçeğinin kullanımını içeriyordu. Araştırmanın bulgularına göre, birey romantik ilişkilerinde kendini yakın hissettiği bir sosyal ağ üyesinden veya birbirlerinin sosyal ağ üyelerinden olumlu geribildirim aldığında, ilişki doyumu ve romantik ilişkilerine yaptığı yatırım artmaktadır. Seçeneklerin eşler tarafından değerlendirilmesi ile sosyal ağ üyelerinin kabulü arasında olumsuz bir ilişki olduğu ileri sürülmüştür. Bu durum, alternatif ortaklıklar arayan çiftler için bir engel olarak tanımlanmıştır. Flört eden çiftler sosyal kabule daha fazla değer verirken, evli çiftler buna çok fazla değer vermez. İlişki türüne bağlı olarak, çiftlerin kendilerini bağlı hissettikleri farklı sosyal ağ üyeleri vardır. Flört eden çiftler kendi çevrelerinden ve romantik partnerlerinin çevrelerinden sosyal ağ üyelerini seçerken, evli çiftler kendi sosyal çevrelerinden, ebeveynlerinin sosyal çevrelerinden veya kardeşlerinin sosyal çevrelerinden kişileri seçmektedirler.

Ercan (2016), üniversite öğrencilerinin aşk stilleri, demografik faktörler ve ebeveyne bağlanma arasındaki bağlantıyı araştırmıştır. Bu çalışmada erken yetişkinlik dönemindeki insanların aşk tarzlarını değerlendirmek için demografik faktörler kullanılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda toplam 285 üniversite

öğrencisine ulaşmak için kişisel bilgi formu, sevgiye yönelik tutum ölçeği ve anne-babaya ve akrana bağlanma ölçeğinin ebeveyn formu kullanılmıştır. Veri analizinden elde edilen bulgular analiz edildiğinde, ortaklık sayısı fazla olduğunda insanların oyun benzeri bir aşk tarzını benimsediği, ancak uzun süreli romantik bir bağlantı durumunda kişilerin tutkulu bir aşk yaşadığı gösterilmiştir. Anneye bağlılığı yüksek olan bireylerin oyun, mantıklı aşk, sahiplenici aşk gibi aşkları olurken, babasına bağlılığı yüksek olanların tutkulu aşk ve arkadaşça aşk gibi aşkları var olduğunu tespit edilmiştir.

Rueda, Lindsay ve Williams (2015), Amerika’da yaşayan Meksika kökenli ergenlerde flört anlaşmazlıkları ve dijital tecrübeleri araştırmıştır. Odak gruplarını üç kategoriye ayırmak için toplumsal cinsiyet ve kültürel uyum düzeyleri kullanmışlardır. Araştırmada teknolojinin ergenlerin partnerleriyle günlük olarak iletişim kurmasına ve buluşmasına yardımcı olduğunu keşfetmişlerdir. Romantik ilişkilerdeki kıskançlık kısa mesajların kötüye kullanılmasına yol açmakta; kadınlar sosyal medyanın körüklediği kıskançlıktan duygusal olarak daha fazla etkilenirken erkeklerde karşı cins ile iletişimi kısıtlamalar yarattığı keşfedilmiştir. Sosyal medyanın kültürel uyumu yüksek ergenler arasında popüler olduğu gösterilmiştir. Çevrimiçi platformların, insanların istenmeyen alışkanlıkların izlenebileceği etkileşimler oluşturmasına izin verdiği gösterilmiştir.

BÖLÜM III

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinde romantik ilişkide siber flört istismarı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan tanımlayıcı bir çalışmadır. Araştırma, ilişkisel tarama modeli şeklinde hazırlanmıştır. “İlişkisel tarama modeli iki ya da daha fazla değişkenin kendi aralarında değişim içinde olup olmadığını, değişimin derecesini araştıran tarama modelidir” (Karasar, 1998). “İlişkisel tarama modeli ile amaçlanan, yaşanmış ya da mevcut olan bir durum olduğu gibi tanımlanmasıdır” (Karasar, 2009).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni, KKTC de ikamet eden ve aynı kişiyle romantik ilişki yaşayan bireylerden oluşturulmuştur. Araştırmanın örnekleme ise Amaçsal örnekleme yöntemiyle seçilen 18 yaş ve üzeri 319 gönüllü bireyden oluşmaktadır. Amaçlı(amaçsal) örnekleme yönteminde, araştırmada geliştirilen amaçlar ve sınırlılıklara göre araştırma örneklemine dahil olma ihtimali olabilen bireyler örnekleme dahil edilir (Büyüköztürk, 2016). Katılımcılara ait betimsel bilgiler tablo 1’de sunulmuştur.

Katılımcılara Ait Bilgiler

Tablo 1.

Katılımcıların Tanılayıcı Özelliklere Göre Dağılımı

		f	%
Cinsiyet	Erkek	116	36,4
	Kadın	203	63,6
Yaş grubu	18-25	224	70,2
	26-32	95	29,8
Eğitim durumu	Ön lisans	46	14,4
	Lisans	172	53,9
	Yüksek lisans	101	31,7
Anne eğitim düzeyi	Okuryazar değil	11	3,4
	Okuryazar	14	4,4
	İlkokul/Ortaokul	135	42,3
	Lise mezunu	110	34,5
	Üniversite mezunu	38	11,9
	Yüksek Lisans veya Doktora	11	3,4
Baba eğitim düzeyi	Okuryazar değil	6	1,9
	Okuryazar	9	2,8
	İlkokul/Ortaokul	86	27,0
	Lise mezunu	137	42,9
	Üniversite mezunu	72	22,6
	Yüksek Lisans veya Doktora	9	2,8
Şu anda devam eden romantik ilişkiniz var mı?	Var	292	91,5
	Yok	27	8,5
Şu anda yaşadığınız romantik ilişkiniz ne kadar süredir devam ediyor?	0-6 ay	71	22,3
	7-12 ay	188	58,9
	12 ay ve üzeri	60	18,8
Partnerinizle ilişki durumunuz nedir?	Arada sırada görüşüyor	32	10,0
	Sevgili	236	74,0
	Nişanlı	51	16,0
Partneriniz bulunduğu ilden farklı bir ilde mi yaşamaktadır?	Evet	132	41,4
	Hayır	187	58,6

Tablo incelendiğinde, katılımcıların %36,4ünün erkek, %63,6sının ise kadın olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların büyük bir oranı (%70,2) 18-25 yaş grubunda bulunmaktadır. Lisans mezunu katılımcıların oranı %53,9'dur. Katılımcıların büyük bir oranını annesi ilkokul/ortaokul (%42,3) ve babası ise lise (%42,9) mezunudur. Devam eden romantik ilişkisi olan katılımcıların oranı %91,5'tir. Katılımcıların büyük bir oranı yaşadığı romantik ilişkinin süresini 7-12 ay (%58,9) ve ilişki durumunu sevgili (%74) olarak belirtmiştir. Katılımcıların %41,4'ü partnerinin bulunduğu ilden farklı bir ilde yaşadığını belirtmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek için hazırlanan form ile birlikte Siber Flört İstismarı Ölçeği (SFIÖ), Çok Boyutlu İlişki Ölçeği (ÇBİÖ) ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II (YİYE-II) kullanılmıştır.

Sosyodemografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından oluşturulan bu formda katılımcılara, cinsiyet, yaş, eğitim durumu, anne-baba eğitim durumu, şu anda devam eden romantik ilişkiniz, romantik ilişkiniz ne kadar süredir devam etmekte, partnerinizle ilişki durumunuz, partneriniz bulunduğunuz ilden farklı bir ilde mi yaşamaktadır gibi sorular yer almaktadır.

Siber Flört İstismarı Ölçeği (SFIÖ)

Borrajo, Gamez-Guadix, Pereda ve Calvete (2015), flört ilişkisinde uygulanan ve maruz kalınan teknoloji temelli saldırganlığın ölçülmesi amacıyla geliştirilmiştir. Örneklem, ölçeğin oluşturulduğu tarihte 18-30 yaşları arasındaki 834 kişiden oluşuyordu. Araştırma, en son örnekleme yaş ortalaması 22.72 olan 788 katılımcıyı içeriyordu. Katılımcıların %12,3'ü zorunlu eğitimi, %15,8'i lisans eğitimini, %4,7'si mesleki eğitimi ve %12,3'ü lisansüstü eğitimini tamamlamıştır. Ölçek, ilişkide her bir maddenin davranışının kaç kez tekrarlandığı sorusunun puanlandığı 6'lı Likert tipi bir ölçektir. '1 hiç yaşanmadı; 2 geçen yıl olmadı ama daha önce oldu; 3=nadiren: bir veya iki kez; 4=ara sıra: 3 ila 10 kez; 5 sıklıkla: 10 ila 20 kez; 6 her zaman: 20 defadan fazla'. Açımlayıcı faktör analizinde her bir faktör için minimum yükün .40 olduğu görülmektedir. Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .91'dir. Şiddete Maruz Kalma Ölçeği'nin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .85, Şiddet Uygulama Ölçeği'nin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .85 olarak tespit edilmiştir.

Türkçe'ye uyarlaması savaşı (1994) tarafından yapılmıştır. Şiddete ilişkin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .85, şiddete maruz kalma Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ise .85 olarak bulunmuştur. Şiddete maruz kalma için madde-toplam korelasyonları.14 ile.67 arasında, şiddet uygulanması için ise.11 ile. 66 arasında değişmektedir.

Çok Boyutlu İlişki Ölçeği (ÇBİÖ)

Çok Boyutlu İlişki Ölçeği, Snell ve ark. (2002), tarafından geliştirilmişlerdir ve 60 maddeden oluşmaktadır. "İlişkide kendine güven", "ilişkiye saplantı", "içsel ilişki kontrolü", "ilişki farkındalığı", "ilişki kaygısı", "ilişki atılganlık", "ilişki depresyonu", "dış ilişki kontrolü", "ilişki izlenim uyumu", "ilişki korkusu", "ilişki doyumu" ve "ilişki motivasyonu" beşli likert tipinde cevaplanan ölçeğin alt boyutlarıdır. Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları .73 ile .91; iki yarım güvenilirlik katsayıları .72 ile .90; test tekrar test güvenilirlik katsayıları .63 ile .86 arasında değişmektedir. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik araştırmasını Büyüksahin yürütmüştür (2005). 7 madde elendikten sonra hiçbir faktöre uymadığı ve madde korelasyonlarının zayıf olması nedeniyle ölçek 53 maddeye düşürülmüştür. Güvenirlik katsayısının 0.80 olarak bulunmuştur.

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II (YİYE-II)

Fraley, Waller ve Brennan (2000) tarafından geliştirilmiş ölçek toplam 36 maddeden oluşmaktadır. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II kişilerin romantik ilişkileri hakkındaki duygu ve düşüncelerinin ve yetişkin bağlanma boyutlarının ölçümü için geliştirilmiştir. Ölçek 18'i kaygıyı (örn., 'Birlikte olduğum kişinin sevgisini kaybetmekten korkarım') 18'i kaçınmayı (örn., "Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip inanmak bana zor gelir.") ölçen toplamda 36 maddeden oluşmaktadır. Kaygı ve kaçınmayı ölçen bu maddeler Fraley, Waller ve Brennan'ın madde tepki kuramına göre yapmış oldukları analiz sonucunda ayırt etme değeri en yüksek maddeleri seçmeleri ile belirlenmiştir. Ölçeğin değerlendirmesi 7'li Likert türündedir (1: Hiç katılmıyorum, 7: Tamamen katılıyorum). Maddelere verilen puanlar toplanıp her bir katılımcı için kaygı ve kaçınma puanları hesaplanır.

Sümer ve Güngör (1999) tarafından türkçeye uyarlanmıştır. Çift sayılı öğelerin ortalamasını almak, Kaçınan Bağlanma Boyutunu verir. Tek sayılı öğelerin ortalaması, Endişeli Ek Boyutunu verir. Ölçek normal çeviri-tekrar çeviri tekniği kullanılarak Türkçe'ye çevrilmiştir. Türkçe geçerlik ve güvenilirlik araştırması sonucunda ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığa ve test-tekrar test güvenilirliğine sahip olduğu gösterilmiştir. Ölçeğin kaçınma ve kaygı boyutlarının Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları sırasıyla.90 ve.86'dır. Ölçeğin kaçınma ve kaygı bileşenleri için test-tekrar test güvenilirliği sırasıyla.82 ve.81 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri analiz edilmeden önce normal dağılım varsayımı kontrol edilmiştir. Bu doğrultuda, siber flört istismarı, çok boyutlu ilişki ve yakın ilişkilerde yaşantılar puanların dağılımını belirlemek için çarpıklık ve basıklık katsayıları temel alınmıştır.

Çarpıklık ve basıklık katsayıları ± 2 aralığında ise puanlar normal bir dağılıma sahiptir (George ve Mallery, 2010). Tahmin edilen çarpıklık ve basıklık katsayıları, ölçme aracı puanlarının normal bir dağılım izlediğini ortaya koymuştur (Tablo 2). Bu sonuçlar ışığında parametrik analitik yaklaşımların uygulanmasına karar verilmiştir.

Tablo 2.

Katılımcıların Siber Flört İstismarı, Çok Boyutlu İlişki ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Puanlarına Ait Betimsel Değerler

Değişkenler	Min.	Maks.	Ort	Ss	Çarpıklık		Basıklık	
					z	SH	Z	SH
Doğrudan saldırganlık uygulama	11,00	40,00	16,01	7,43	1,95	0,14	1,73	0,27
İzleme ve kontrol uygulama	9,00	48,00	21,74	9,11	0,30	0,14	-0,72	0,27
SFIÖ-Toplam	20,00	77,00	37,75	14,68	0,79	0,14	-0,11	0,27
İlişkiye yüksek düzeyde odaklanma	12,00	60,00	35,15	10,51	0,05	0,14	-0,53	0,27
İlişki doyumu	14,00	45,00	34,47	7,98	-0,23	0,14	-1,14	0,27
İlişki korkusu/kaygısı	10,00	50,00	21,47	8,34	0,86	0,14	0,11	0,27
İlişki izlenimi ayarlama	5,00	25,00	11,52	4,72	0,38	0,14	-0,51	0,27
İlişkide kendine güven	5,00	25,00	19,45	5,30	-0,84	0,14	-0,22	0,27
Dışsal ilişki kontrolü	4,00	20,00	9,01	4,38	0,54	0,14	-0,70	0,27
İlişki girişkenliği	4,00	20,00	14,66	4,14	-0,11	0,14	-1,07	0,27
İçsel ilişki kontrolü	4,00	20,00	13,70	4,54	-0,21	0,14	-0,81	0,27
Kaçınmacı bağlanma	1,00	5,61	3,16	1,11	0,11	0,14	-1,06	0,27
Kaygılı bağlanma	1,44	6,56	3,55	1,20	0,18	0,14	-0,81	0,27
YİYE-Toplam	1,50	5,75	3,35	0,82	-0,39	0,14	-0,14	0,27

Araştırma verileri normal dağılım varsayımını karşıladığı için Pearson korelasyon katsayıları hesaplanarak siber flört istismarı, çok boyutlu ilişki ve yakın ilişkilerde yaşantılar arasındaki ilişkiler incelenmiştir. 0 ile $\pm 0,29$ arasındaki katsayılar düşük, $\pm 0,30$ ile $\pm 0,69$ arasındaki katsayılar orta, $\pm 0,70$ ile ± 1 arasındaki katsayılar ise yüksek düzey ilişkileri göstermektedir (Büyüköztürk, 2007). Hesaplanan katsayılar bu aralıklara göre yorumlanmıştır.

Çok boyutlu ilişki bileşenlerinin siber flört istismarı ve yakın ilişkilerde yaşantılar üzerindeki yordayıcı etkisini belirlemek için çoklu doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Analiz öncesinde bazı varsayımlar kontrol edilmiştir. Varyans artış faktörünün 10'dan küçük olması bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantı

probleminin bulunmadığını işaret etmektedir (Çokluk vd., 2010). Hesaplanan VIF değeri 1,94 ile 4,53 arasında bulunmuştur, bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantının bulunmadığı anlaşılmıştır. Durbin-Watson katsayısının $>1,5$ ve $<2,5$ aralığında bulunması hataların bağımsızlığı varsayımının karşılandığını işaret etmektedir (Kalaycı, 2017). Durbin-Watson katsayısı 1,70 ile 1,85 arasında değerler almıştır. Hesaplanan değerler, ilgili varsayımın karşılandığını göstermiştir.

Siber flört istismarı, çok boyutlu ilişki ve yakın ilişkilerde yaşantılar puanlarını cinsiyet değişkenine göre karşılaştırmak için bağımsız gruplar t testi uygulanmıştır. Elde edilen puanları eğitim durumu, ilişki süresi ve ilişki durumu değişkenlerine göre karşılaştırmak için ise tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Post-hoc testlerinden Scheffe testi kullanılmıştır. Varyanslar homojen ve gruplarki kişi sayısı farklı olduğunda bu test kullanılabilir (Kayri, 2009). Analizler için güven aralığı %95 olarak belirlenmiştir. SPSS 25.0 istatistik paket programı kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın Planı

Araştırmanın etik kurul izni YDÜ Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na 05.10.2021 tarihinde başvurulmuş, YDÜ/SB/1069 sayılı etik izin alınmıştır. Araştırmada veriler google form üzerinden link oluşturulup gönüllülük esasına bağlı çevrimiçi online olarak veriler toplanmıştır. Sosyal medya aracılığıyla facebook, telegram, mail, whatsapp gibi sosyal mecralardan veriler paylaşılıp uygulanmıştır.

BÖLÜM IV

Bulgular Ve Yorumlar

Tablo 3.

Katılımcıların Cinsiyete Göre Siber Flört İstismarı, Çok Boyutlu İlişki ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	Ort	Ss	t(317)	P
Doğrudan saldırganlık uygulama	Kadın	203	16,04	7,36	0,09	0,93
	Erkek	116	15,97	7,58		
İzleme ve kontrol uygulama	Kadın	203	22,42	8,84	1,79	0,07
	Erkek	116	20,53	9,48		
SFİÖ-Toplam	Kadın	203	38,46	14,34	1,15	0,25
	Erkek	116	36,50	15,26		
İlişkiye yüksek düzeyde odaklanma	Kadın	203	35,57	10,59	0,95	0,34
	Erkek	116	34,41	10,37		
İlişki doyumu	Kadın	203	34,45	8,25	-0,05	0,96
	Erkek	116	34,50	7,52		
İlişki korkusu/kaygısı	Kadın	203	21,24	8,01	-0,66	0,51
	Erkek	116	21,88	8,90		
İlişki izlenimi ayarlama	Kadın	203	11,91	4,52	1,94	0,05
	Erkek	116	10,84	5,00		
İlişkide kendine güven	Kadın	203	19,50	5,38	0,21	0,83
	Erkek	116	19,37	5,18		
Dışsal ilişki kontrolü	Kadın	203	8,79	4,27	-1,21	0,23
	Erkek	116	9,41	4,56		
İlişki girişkenliği	Kadın	203	14,18	4,11	-2,78	0,01*
	Erkek	116	15,51	4,08		
İçsel ilişki kontrolü	Kadın	203	13,16	4,43	-2,81	0,01*
	Erkek	116	14,63	4,60		
Kaçınmacı bağlanma	Kadın	203	3,18	1,07	0,53	0,60
	Erkek	116	3,12	1,18		
Kaygılı bağlanma	Kadın	203	3,72	1,19	3,53	0,00*
	Erkek	116	3,24	1,16		
YİYE-Toplam	Kadın	203	3,45	0,74	2,93	0,00*
	Erkek	116	3,18	0,92		

*p<0,05

Tablo incelendiğinde, cinsiyete göre ilişki girişkenliği, içsel ilişki kontrolü, kaygılı bağlanma ve YİYE-toplam puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır (p<0,05). Erkeklerin ilişki girişkenliği ve içsel ilişki kontrolü puan ortalamaları kadınların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha

yüksektir. Kadınların ise kaygılı bağlanma ve YİYE-toplam puan ortalamaları erkeklerin puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 4.

Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Siber Flört İstismarı, Çok Boyutlu İlişki ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması Sonuçları

Değişkenler	Eğitim durumu	N	Ort	Ss	F(2;316)	p	Post-Hoc (Scheffe)
Doğrudan saldırganlık uygulama	Ön lisans	46	15,46	7,04	1,60	0,20	-
	Lisans	172	16,69	8,05			
	Yüksek lisans	101	15,11	6,35			
İzleme ve kontrol uygulama	Ön lisans	46	21,78	11,46	0,79	0,45	-
	Lisans	172	22,26	9,36			
	Yüksek lisans	101	20,82	7,34			
SFİÖ-Toplam	Ön lisans	46	37,24	16,68	1,38	0,25	-
	Lisans	172	38,95	15,40			
	Yüksek lisans	101	35,93	12,20			
İlişkiye yüksek düzeyde odaklanma	Ön lisans	46	34,30	12,61	0,98	0,38	-
	Lisans	172	34,67	10,67			
	Yüksek lisans	101	36,35	9,09			
İlişki doyumu	Ön lisans ^a	46	30,85	8,21	12,33	0,00*	c>a, c>b,
	Lisans ^b	172	33,80	7,60			
	Yüksek lisans ^c	101	37,26	7,65			
İlişki korkusu/kaygısı	Ön lisans ^a	46	23,89	9,80	5,31	0,01*	a>c, a>b,
	Lisans ^b	172	21,99	8,05			
	Yüksek lisans ^c	101	19,48	7,74			
İlişki izlenimi ayarlama	Ön lisans	46	12,02	4,61	0,71	0,49	-
	Lisans	172	11,24	4,82			
	Yüksek lisans	101	11,77	4,61			
İlişkide kendine güven	Ön lisans ^a	46	17,13	6,14	10,43	0,00*	c>a, c>b,
	Lisans ^b	172	19,09	5,19			
	Yüksek lisans ^c	101	21,13	4,56			
Dışsal ilişki kontrolü	Ön lisans	46	9,46	4,21	2,84	0,06	-
	Lisans	172	9,40	4,34			
	Yüksek lisans	101	8,16	4,45			
İlişki girişkenliği	Ön lisans	46	13,52	4,18	2,52	0,08	-
	Lisans	172	14,67	4,21			
	Yüksek lisans	101	15,17	3,94			
İçsel ilişki kontrolü	Ön lisans	46	12,61	4,87	2,00	0,14	-
	Lisans	172	13,68	4,52			
	Yüksek lisans	101	14,22	4,37			
Kaçınmacı bağlanma	Ön lisans ^a	46	3,71	1,01	10,55	0,00*	a>c, a>b,
	Lisans ^b	172	3,20	1,08			
	Yüksek lisans ^c	101	2,84	1,10			
Kaygılı bağlanma	Ön lisans	46	3,85	1,31	1,76	0,17	-
	Lisans	172	3,52	1,20			
	Yüksek lisans	101	3,46	1,15			
YİYE-Toplam	Ön lisans ^a	46	3,78	0,74	9,83	0,00*	a>c, a>b,
	Lisans ^b	172	3,36	0,80			
	Yüksek lisans ^c	101	3,15	0,82			

* $p < 0,05$

Tablo incelendiğinde, eğitim durumuna göre ilişki doyumu, ilişki korkusu/kaygısı, ilişkide kendine güven, kaçınmacı bağlanma, YİYE-toplam puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($p < 0,05$). Scheffe testi sonuçlarına göre, yüksek lisans mezunu katılımcıların ilişki doyumu ve ilişkide kendine güven puan ortalamaları, ön lisans ve lisans mezunu katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir. Ön lisans mezunu katılımcıların ise ilişki korkusu/kaygısı, kaçınmacı bağlanma ve YİYE-toplam puan ortalamaları, lisans ve yüksek lisans mezunu katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 5.

Katılımcıların İlişki Uzunluğuna Göre Siber Flört İstismarı, Çok Boyutlu İlişki ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması Sonuçları

Değişkenler	İlişki uzunluğu	N	Ort	Ss	F(2;316)	P	Post-Hoc (Scheffe)
Doğrudan saldırganlık uygulama	0-6 ay ^a	71	15,03	6,76	3,53	0,03*	b>c
	7-12 ay ^b	188	16,91	8,24			
	12 ay ve üzeri ^c	60	14,37	4,61			
İzleme ve kontrol uygulama	0-6 ay ^a	71	18,51	10,08	5,99	0,00*	b>a, c>a,
	7-12 ay ^b	188	22,78	9,18			
	12 ay ve üzeri ^c	60	22,28	6,59			
SFIÖ-Toplam	0-6 ay ^a	71	33,54	15,55	4,85	0,01*	b>a, c>a,
	7-12 ay ^b	188	39,69	15,36			
	12 ay ve üzeri ^c	60	36,65	9,66			
İlişkiye yüksek düzeyde odaklanma	0-6 ay ^a	71	32,56	12,54	9,89	0,00*	b>a, b>c,
	7-12 ay ^b	188	37,26	9,88			
	12 ay ve üzeri ^c	60	31,60	8,02			
İlişki doyumu	0-6 ay ^a	71	30,96	6,50	17,00	0,00*	c>a, c>b, b>a,
	7-12 ay ^b	188	34,44	8,17			
	12 ay ve üzeri ^c	60	38,73	6,94			
İlişki korkusu/kaygısı	0-6 ay ^a	71	21,99	8,71	6,62	0,00*	a>c, b>c,
	7-12 ay ^b	188	22,38	8,27			
	12 ay ve üzeri ^c	60	18,02	7,27			
İlişki izlenimi ayarlama	0-6 ay ^a	71	11,35	4,77	3,96	0,02*	b>c
	7-12 ay ^b	188	12,04	4,61			
	12 ay ve üzeri ^c	60	10,10	4,79			
İlişkide kendine güven	0-6 ay ^a	71	16,75	5,94	16,39	0,00*	c>a, c>b, b>a,
	7-12 ay ^b	188	19,76	5,04			
	12 ay ve üzeri ^c	60	21,70	3,86			
Dışsal ilişki kontrolü	0-6 ay ^a	71	9,37	4,03	5,59	0,00*	a>c, b>c,
	7-12 ay ^b	188	9,41	4,50			
	12 ay ve üzeri ^c	60	7,33	4,07			
İlişki girişkenliği	0-6 ay ^a	71	12,55	3,86	18,74	0,00*	c>a, c>b, b>a,
	7-12 ay ^b	188	14,80	3,94			
	12 ay ve üzeri ^c	60	16,73	3,96			
İçsel ilişki kontrolü	0-6 ay ^a	71	11,28	4,45	23,48	0,00*	c>a, c>b, b>a,
	7-12 ay ^b	188	13,75	4,19			
	12 ay ve üzeri ^c	60	16,38	4,19			
Kaçınmacı bağlanma	0-6 ay ^a	71	3,66	1,03	22,44	0,00*	c>a, c>b, b>a,
	7-12 ay ^b	188	3,20	1,05			
	12 ay ve üzeri ^c	60	2,44	1,02			
Kaygılı bağlanma	0-6 ay ^a	71	3,64	1,38	7,95	0,00*	a>c, b>c,
	7-12 ay ^b	188	3,69	1,15			
	12 ay ve üzeri ^c	60	3,00	0,97			
YİYE-Toplam	0-6 ay ^a	71	3,65	0,72	27,25	0,00*	a>c, b>c,
	7-12 ay ^b	188	3,44	0,75			
	12 ay ve üzeri ^c	60	2,72	0,85			

*p<0,05

Tablo incelendiğinde, ilişki süresine göre doğrudan saldırganlık uygulama, izleme ve kontrol uygulama, SFİÖ-toplam, ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma, ilişki doyumu, ilişki korkusu/kaygısı, ilişki izlenimi ayarlama, ilişkide kendine güven, dışsal ilişki kontrolü, ilişki girişkenliği, içsel ilişki kontrolü, kaçınmacı bağlanma, kaygılı bağlanma ve YİYE-toplam puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($p<0,05$).

Scheffe testi sonuçlarına göre, 7-12 ay ilişki süresine sahip katılımcıların doğrudan saldırganlık uygulama ve ilişki izlenimi ayarlama puan ortalamalarının 12 ay ve daha fazla ilişki süresine sahip katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir. 7-12 ay, 12 ay ve daha fazla ilişki süresine sahip katılımcıların izleme ve kontrol uygulama ve SFİÖ-Toplam puan ortalamaları, 0-6 ay ilişki süresine sahip katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir. 7-12 ay ilişki süresine sahip katılımcıların ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma puan ortalamalarının 0-6 ay, 12 ay ve daha fazla ilişki süresine sahip katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

7-12 ay, 12 ay ve daha fazla ilişki süresine sahip katılımcıların ilişki doyumu, ilişkide kendine güven, ilişki girişkenliği, içsel ilişki kontrolü ve kaçınmacı bağlanma puan ortalamaları en yüksek, 0-6 ay ilişki süresine sahip katılımcıların puan ortalamaları ise en düşüktür. 0-6 ay, 12 ay ve daha fazla ilişki süresine sahip katılımcıların ilişki korkusu/kaygısı, dışsal ilişki kontrolü, kaygılı bağlanma ve YİYE-Toplam puan ortalamaları, 12 ay ve daha fazla ilişki süresine sahip katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 6.

Katılımcıların İlişki Durumuna Göre Siber Flört İstismarı, Çok Boyutlu İlişki ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması Sonuçları

Değişkenler	İlişki durumu	N	Ort	Ss	F(2;316)	P	Post-Hoc (Scheffe)
Doğrudan saldırganlık uygulama	Arada sırada görüşüyor	32	12,88	4,90	2,85	0,06	-
	Sevgili	236	16,31	7,49			
	Nişanlı	51	16,61	8,08			
İzleme ve kontrol uygulama	Arada sırada görüşüyor ^a	32	13,19	5,98	17,33	0,00*	b>a, c>a,
	Sevgili ^b	236	22,78	9,11			
	Nişanlı ^c	51	22,29	7,98			
SFİÖ-Toplam	Arada sırada görüşüyor ^a	32	26,06	10,05	12,05	0,00*	b>a, c>a,
	Sevgili ^b	236	39,08	14,68			
	Nişanlı ^c	51	38,90	14,12			
İlişkiye yüksek düzeyde odaklanma	Arada sırada görüşüyor ^a	32	30,00	10,68	7,54	0,00*	b>a, c>a,
	Sevgili ^b	236	36,43	10,36			
	Nişanlı ^c	51	32,47	9,76			
İlişki doyumu	Arada sırada görüşüyor ^a	32	27,56	4,98	14,99	0,00*	b>a, c>a,
	Sevgili ^b	236	35,03	7,88			
	Nişanlı ^c	51	36,20	7,91			
İlişki korkusu/kaygısı	Arada sırada görüşüyor	32	21,97	8,85	1,69	0,19	-
	Sevgili	236	21,83	8,17			
	Nişanlı	51	19,51	8,67			
İlişki izlenimi ayarlama	Arada sırada görüşüyor	32	10,19	4,60	1,79	0,17	-
	Sevgili	236	11,78	4,62			
	Nişanlı	51	11,16	5,16			
İlişkide kendine güven	Arada sırada görüşüyor ^a	32	15,34	6,12	11,60	0,00*	b>a, c>a,
	Sevgili ^b	236	19,82	4,93			
	Nişanlı ^c	51	20,33	5,40			
Dışsal ilişki kontrolü	Arada sırada görüşüyor	32	9,81	4,04	1,65	0,19	-
	Sevgili	236	9,10	4,47			
	Nişanlı	51	8,12	4,11			
İlişki girişkenliği	Arada sırada görüşüyor ^a	32	12,28	3,28	7,20	0,00*	b>a, c>a,
	Sevgili ^b	236	14,77	4,05			
	Nişanlı ^c	51	15,69	4,53			
İçsel ilişki kontrolü	Arada sırada görüşüyor ^a	32	9,91	4,20	14,93	0,00*	b>a, c>a,
	Sevgili ^b	236	13,92	4,25			
	Nişanlı ^c	51	15,06	4,89			
Kaçınmacı bağlanma	Arada sırada görüşüyor ^a	32	3,65	1,08	5,61	0,00*	a>b, a>c,
	Sevgili ^b	236	3,17	1,07			
	Nişanlı ^c	51	2,82	1,23			

Kaygılı bağlanma	Arada sırada görüşüyor ^a	32	3,72	1,35	4,78	0,01*	a>b, a>c,
	Sevgili ^b	236	3,62	1,18			
	Nişanlı ^c	51	3,08	1,12			
YİYE-Toplam	Arada sırada görüşüyor ^a	32	3,69	0,73	9,49	0,00*	a>b, a>c,
	Sevgili ^b	236	3,39	0,79			
	Nişanlı ^c	51	2,95	0,88			

*p<0,05

Tablo incelendiğinde, ilişki durumuna göre doğrudan saldırganlık uygulama, izleme ve kontrol uygulama, SFİÖ-toplam, ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma, ilişki doyumu, ilişkide kendine güven, ilişki girişkenliği, içsel ilişki kontrolü, kaçınmacı bağlanma, kaygılı bağlanma ve YİYE-toplam puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır (p<0,05).

Scheffe testi sonuçlarına göre, ilişki durumunu sevgili ve nişanlı olarak belirten katılımcıların doğrudan saldırganlık uygulama, izleme ve kontrol uygulama, SFİÖ-toplam, ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma, ilişki doyumu, ilişkide kendine güven, ilişki girişkenliği, içsel ilişki kontrolü puan ortalamaları, ilişki durumunu arada sırada görüşüyor şeklinde belirten katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir. İlişki durumunu arada sırada görüşüyor şeklinde belirten katılımcıların kaçınmacı bağlanma, kaygılı bağlanma ve YİYE-toplam puan ortalamaları, ilişki durumunu sevgili ve nişanlı olarak belirten katılımcıların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 7.*Katılımcıların Çok Boyutlu İlişki ve Siber Flört İstismarı Puanları Arasındaki İlişkiler*

Değişkenler	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
İlişkiye yüksek düzeyde odaklanma	1										
2. İlişki doyumu	,230**	1									
3. İlişki korkusu/kaygısı	,377**	-	1								
4. İlişki izlenimi ayarlama	,492**	-	,626**	1							
5. İlişkide kendine güven	,493**	,756**	-	0,043	1						
6. Dışsal ilişki kontrolü	,277**	-	,695**	,467**	-	1					
7. İlişki girişkenliği	,162**	,683**	-	-	,693**	-	1				
8. İçsel ilişki kontrolü	,355**	,580**	-	,126*	,712**	-	,701**	1			
9. Doğrudan saldırganlık uygulama	0,091	-	,249**	,260**	-	,136*	-	-	1		
10. İzleme ve kontrol uygulama	,225**	,244**	-	,191**	,237**	-	,199**	,347**	,573**	1	
11. SFİÖ-Toplam	,186**	0,047	0,110	,250**	0,043	0,016	0,043	,197**	,861**	,910**	1

**p<0,01; *p<0,05; N=319

Tabloda yer alan ve istatistiksel olarak anlamlı bulunan ilişkiler incelendiğinde, ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma puanları ile izleme ve kontrol uygulama ($r=0,225$; $p<0,01$) ve SFİÖ-Toplam ($r=0,186$; $p<0,01$) puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

İlişki doyumu puanları ile doğrudan saldırganlık uygulama ($r=-0,206$; $p<0,01$) ve kontrol uygulama ($r=0,244$; $p<0,01$) puanları arasında düşük düzeyde pozitif ve negatif yönlü ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

İlişki korkusu/kaygısı puanları ile doğrudan saldırganlık uygulama ($r=0,249$; $p<0,01$) puanları arasında düşük düzeyde negatif yönlü bir ilişkinin bulunduğu anlaşılmaktadır. İlişki izlenimi ayarlama puanları ile doğrudan saldırganlık uygulama ($r=0,260$; $p<0,01$), izleme ve kontrol uygulama ($r=0,191$; $p<0,01$) ve SFİÖ-Toplam ($r=0,250$; $p<0,01$) puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

İlişkide kendine güven puanları ile doğrudan saldırganlık uygulama ($r=-0,206$; $p<0,01$) ve kontrol uygulama ($r=0,237$; $p<0,01$) puanları arasında düşük düzeyde pozitif ve negatif yönlü ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Dışsal ilişki kontrolü puanları ile doğrudan saldırganlık uygulama ($r=0,136$; $p<0,05$) puanları arasında düşük düzeyde negatif yönlü bir ilişkinin bulunduğu anlaşılmaktadır. İlişki girişkenliği puanları ile doğrudan saldırganlık uygulama ($r=-0,159$; $p<0,01$) ve kontrol uygulama ($r=0,199$; $p<0,01$) puanları arasında düşük düzeyde pozitif ve negatif yönlü ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

İçsel ilişki kontrolü puanları ile izleme ve kontrol uygulama ($r=0,347$; $p<0,01$) ve SFİÖ-Toplam ($r=0,197$; $p<0,01$) puanları arasında düşük ve orta düzeyde pozitif yönlü ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 8.

Katılımcıların Çok Boyutlu İlişki ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Puanları Arasındaki İlişkiler

	Değişkenler	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1.	İlişkiye yüksek düzeyde odaklanma	1										
2.	İlişki doyumu	,230**	1									
3.	İlişki korkusu/kaygısı	,377**	,536**	1								
4.	İlişki izlenimi ayarlama	,492**	,227**	,626**	1							
5.	İlişkide kendine güven	,493**	,756**	,164**	0,043	1						
6.	Dışsal ilişki kontrolü	,277**	,440**	,695**	,467**	,130*	1					
7.	İlişki girişkenliği	,162**	,683**	,310**	,156**	,693**	,163**	1				
8.	İçsel ilişki kontrolü	,355**	,580**	0,032	,126*	,712**	0,046	,701**	1			
9.	Kaçıncı bağlanma	,230**	,749**	,479**	,267**	,729**	,344**	,649**	,547**	1		
10.	Kaygılı bağlanma	,553**	,111*	,413**	,450**	0,108	,215**	,171**	0,064	0,007	1	
11.	YİYE-Toplam	,249**	,588**	,626**	,510**	,414**	,390**	,565**	,323**	,682**	,737**	1

** p<0,01; * p<0,05; N=319

Tabloda yer alan ve istatistiksel olarak anlamlı bulunan ilişkiler incelendiğinde, ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma puanları ile izleme ve kaçınmacı bağlanma ($r=-0,230$; $p<0,01$), kaygılı bağlanma ($r=0,533$; $p<0,01$) ve YİYE -Toplam ($r=0,249$; $p<0,01$) puanları arasında düşük ve orta düzeyde pozitif ve negatif yönlü ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

İlişki doyumu puanları ile izleme ve kaçınmacı bağlanma ($r=-0,749$; $p<0,01$), kaygılı bağlanma ($r=-0,111$; $p<0,01$) ve YİYE -Toplam ($r=-0,588$; $p<0,01$) puanları arasında düşük, orta ve yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

İlişki korkusu/kaygısı puanları ile izleme ve kaçınmacı bağlanma ($r=0,479$; $p<0,01$), kaygılı bağlanma ($r=0,413$; $p<0,01$) ve YİYE -Toplam ($r=0,626$; $p<0,01$) puanları arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

İlişki izlenimi ayarlama puanları ile izleme ve kaçınmacı bağlanma ($r=0,267$; $p<0,01$), kaygılı bağlanma ($r=0,450$; $p<0,01$) ve YİYE -Toplam ($r=0,510$; $p<0,01$)

puanları arasında düşük ve orta düzeyde pozitif yönlü ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

İlişkide kendine güven puanları ile izleme ve kaçınmacı bağlanma ($r=-0,729$; $p<0,01$) ve YİYE -Toplam ($r=-0,414$; $p<0,01$) puanları arasında orta ve yüksek düzeyde negatif yönlü ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Dışsal ilişki kontrolü puanları ile izleme ve kaçınmacı bağlanma ($r=0,344$; $p<0,01$), kaygılı bağlanma ($r=0,215$; $p<0,01$) ve YİYE -Toplam ($r=0,390$; $p<0,01$) puanları arasında düşük ve orta düzeyde pozitif yönlü ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

İlişki girişkenliği puanları ile izleme ve kaçınmacı bağlanma ($r=-0,649$; $p<0,01$), kaygılı bağlanma ($r=-0,171$; $p<0,01$) ve YİYE -Toplam ($r=-0,565$; $p<0,01$) puanları arasında düşük ve orta düzeyde negatif yönlü ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

İçsel ilişki kontrolü puanları ile kaçınmacı bağlanma ($r=-0,547$; $p<0,01$) ve YİYE -Toplam ($r=-0,323$; $p<0,01$) puanları arasında orta düzeyde negatif yönlü ilişkilerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 9.

Katılımcıların Çok Boyutlu İlişkilerin Siber Flört İstismarına Etkisine Ait Regresyon Katsayıları

Değişken	B	SH	β	T	P
(Sabit)	24,93	6,23		4,00	0,00*
İlişkiye yüksek düzeyde odaklanma	0,20	0,11	0,14	1,80	0,07
İlişki doyumu	0,19	0,21	0,10	0,90	0,37
İlişki korkusu/kaygısı	-0,01	0,17	-0,01	-0,05	0,96
İlişki izlenimi ayarlama	0,74	0,23	0,24	3,21	0,00*
İlişkide kendine güven	-0,93	0,30	-0,33	-3,09	0,00*
Dışsal ilişki kontrolü	-0,39	0,26	-0,12	-1,52	0,13
İlişki girişkenliği	-0,03	0,32	-0,01	-0,10	0,92
İçsel ilişki kontrolü	0,96	0,28	0,30	3,39	0,00*
	R=0,363	R ² =0,132		F(8;310)=8,87	p<0,01

Bağımlı değişken= Siber flört istismarı, * $p<0,05$

Tablo incelendiğinde, çok boyutlu ilişkiler bileşenlerinin birlikte siber flört istismarı ile anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu anlaşılmaktadır ($R=0,363$; $F(8;310)=8,87$; $p<0,01$). Çok boyutlu ilişkiler bileşenleri, siber flört istismarındaki değişimin %13'ünü açıklamıştır. Standardize beta katsayılarına ait anlamlılık değerleri dikkate alındığında, ilişki izlenimi ayarlama ($\beta=0,24$; $p<0,01$), ilişkide kendine güven ($\beta=-0,33$; $p<0,01$) ve içsel ilişki kontrolü ($\beta=0,30$; $p<0,01$) değişkenlerinin siber flört istismarının anlamlı yordayıcıları olduğu anlaşılmaktadır. İlişki izlenimi ayarlama ve içsel ilişki kontrolü siber flört istismarını pozitif yönde, ilişkide kendine güven ise siber flört istismarını negatif yönde etkilemektedir.

Tablo 10.

Katılımcıların Çok Boyutlu İlişkilerin Kaçınmacı Bağlanma Etkisine Ait Regresyon Katsayıları

Değişken	B	SH	B	t	P
(Sabit)	5,33	0,28		19,11	0,00*
İlişkiye yüksek düzeyde odaklanma	-0,01	0,00	-0,13	-2,87	0,00*
İlişki doyumu	-0,01	0,01	-0,10	-1,57	0,12
İlişki korkusu/kaygısı	0,04	0,01	0,28	4,81	0,00*
İlişki izlenimi ayarlama	0,03	0,01	0,15	3,35	0,00*
İlişkide kendine güven	-0,09	0,01	-0,42	-6,52	0,00*
Dışsal ilişki kontrolü	0,00	0,01	0,00	-0,09	0,93
İlişki girişkenliği	-0,03	0,01	-0,10	-1,88	0,06
İçsel ilişki kontrolü	-0,02	0,01	-0,08	-1,55	0,12
$R=0,834$	$R^2=0,696$		$F(8;310)=88,54$		$p<0,01$

Bağımlı değişken= Kaçınmacı bağlanma, * $p<0,05$

Tablo incelendiğinde, çok boyutlu ilişkiler bileşenlerinin birlikte kaçınmacı bağlanma ile anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu anlaşılmaktadır ($R=0,834$; $F(8;310)=88,54$; $p<0,01$). Çok boyutlu ilişkiler bileşenleri, kaçınmacı bağlanmadaki değişimin %70'ini açıklamıştır. Standardize beta katsayılarına ait anlamlılık değerleri dikkate alındığında, ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma ($\beta=-0,13$; $p<0,01$), ilişki

korkusu/kaygısı ($\beta=0,28$; $p<0,01$), ilişki izlenimi ayarlama ($\beta=0,15$; $p<0,01$), ilişkide kendine güven ($\beta=-0,42$; $p<0,01$) değişkenlerinin kaçınmacı bağlanmanın anlamlı yordayıcıları olduğu anlaşılmaktadır. İlişkiye yüksek düzeyde odaklanma ve ilişkide kendine güven kaçınmacı bağlanmayı negatif yönde, ilişki korkusu/kaygısı ve ilişki izlenimini ayarlama ise kaçınmacı bağlanmayı pozitif yönde etkilemektedir.

Tablo 11.

Katılımcıların Çok Boyutlu İlişkilerin Kaygılı Bağlanma Etkisine Ait Regresyon Katsayıları

Değişken	B	SH	B	t	P
(Sabit)	2,22	0,42		5,31	0,00*
İlişkiye yüksek düzeyde odaklanma	0,06	0,01	0,50	7,77	0,00*
İlişki doyumu	-0,02	0,01	-0,13	-1,39	0,17
İlişki korkusu/kaygısı	0,02	0,01	0,14	1,70	0,09
İlişki izlenimi ayarlama	0,03	0,02	0,12	2,03	0,04*
İlişkide kendine güven	0,02	0,02	0,08	0,85	0,40
Dışsal ilişki kontrolü	-0,04	0,02	-0,16	-2,47	0,01*
İlişki girişkenliği	-0,06	0,02	-0,20	-2,69	0,01*
İçsel ilişki kontrolü	0,01	0,02	0,03	0,43	0,67
R=0,643	R ² =0,413		F(8;310)=27,27		p<0,01

Bağımlı değişken= Kaygılı bağlanma, *p<0,05

Tablo incelendiğinde, çok boyutlu ilişkiler bileşenlerinin birlikte kaygılı bağlanma ile anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu anlaşılmaktadır ($R=0,643$; $F(8;310)=27,27$; $p<0,01$). Çok boyutlu ilişkiler bileşenleri, kaygılı bağlanmadaki değişimin %41'ini açıklamıştır. Standardize beta katsayılarına ait anlamlılık değerleri dikkate alındığında, ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma ($\beta=0,50$; $p<0,01$), ilişki izlenimi ayarlama ($\beta=0,12$; $p<0,05$), dışsal ilişki kontrolü ($\beta=-0,16$; $p<0,01$) ve ilişki girişkenliği ($\beta=-0,20$; $p<0,01$) değişkenlerinin kaygılı bağlanmanın anlamlı yordayıcıları olduğu anlaşılmaktadır. İlişkiye yüksek düzeyde odaklanma ve ilişki izlenimini ayarlama kaygılı bağlanmayı pozitif yönde, dışsal ilişki kontrolü ve ilişki girişkenliği ise kaygılı bağlanmayı negatif yönde etkilemektedir.

BÖLÜM V:

Tartışma

Araştırma kapsamında üniversite öğrencileri üzerinde uygulanmış bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu sayede üniversite öğrencilerinde romantik ilişkide siber flört istismarı ve bağlanma düzeyleri araştırılmıştır. Ayrıca bu değişkenlerle birlikte cinsiyet, eğitim durumu, ilişki süresi ve ilişki durumuna yönelik bulgulara da yer verilmiştir.

Araştırma sonucunda ilişki girişkenliği, içsel ilişki kontrolü, kaygılı bağlanma ve YİYE düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Erkeklerin ilişki girişkenliği ve içsel ilişki kontrolü düzeylerinin kadınların düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur. Kadınların ise kaygılı bağlanma ve YİYE düzeyleri erkeklerin düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Alan yazın incelendiğinde benzer sonuçlara rastlanmıştır (Boorajo, Gamez-Guadix, Pereda ve Calvete, 2015; Saltzman, Fanslow, McMahon ve Shelley, 2002). Alan yazında erkeklerin ve kadınların psikolojik istismar ve ilişki kontrolünün boyutuna ilişkin örtüşmeyen bilgiler bulunmaktadır. Bazı araştırmalar erkeklerin girişken, psikolojik şiddete karşı daha savunmasız ve kaygılı olduğunu iddia ederken (Kinsfogel ve Grych, 2004) bazıları da kadınların daha savunmasız ve kaygılı olduğunu iddia etmektedir (Jackson, Cram ve Seymour, 2000; Barter, McCarry, Berridge ve Evans, 2009). Bu çalışmaların sonucu araştırmamızı destekler niteliktedir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre ilişki doyumu, ilişki korkusu/kaygısı, ilişkide kendine güven, kaçınmacı bağlanma ve YİYE düzeylerinin eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Yüksek lisans mezunu katılımcıların ilişki doyumu ve ilişkide kendine güven düzeyleri, ön lisans ve lisans mezunu katılımcıların düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Ön lisans mezunu katılımcıların ise ilişki korkusu/kaygısı, kaçınmacı bağlanma ve YİYE düzeyleri, lisans ve yüksek lisans mezunu katılımcıların düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Alan yazın incelendiğinde Onur (2006) da yaptığı çalışmada benzer sonuçlar elde etmiş; bağlanma stilleri ve ilişkide kendine güven düzeylerinin eğitim durumuna göre anlamlı bir ilişkisi olduğunu bulmuştur. Ortaokul mezunu katılımcıların ilişki korkusu kaygısı ve kaçınmacı bağlanma düzeylerinin lise mezunu katılımcılardan daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Ayrıca literatürde yapılan

başka çalışmalarda lise mezunlarının güvenli bağlanma stili düzeylerinin, okuryazar olan lise ergenlerinin güvenli bağlanma stili düzeylerinden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Okuryazar ve liseli ergenlerin korkulu bağlanma stili düzeylerinin, ortaokul mezunlarının korkulu bağlanma stili düzeylerinden daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (Keller, 2008).

Araştıma sonucunda doğrudan saldırganlık uygulama, izleme ve kontrol uygulama, SFİÖ, ilişki doyumu, dışsal ve içsel ilişki kontrolü, ilişki izlenimi ayarlama, ilişki korkusu kaygısı, ilişkide kendine güven, ilişki izlenimi ayarlama, ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma, ilişki girişkenliği, kaygılı bağlanma, kaçınmacı bağlanma ve YİYE düzeylerinin ilişki süresine göre anlamlı olarak farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. 7-12 ay ilişki süresine sahip katılımcıların doğrudan saldırganlık uygulama ve ilişki izlenimi ayarlama düzeylerinin 12 ay ve daha fazla ilişki süresine sahip katılımcıların düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur. 7-12 ay, 12 ay ve daha fazla ilişki süresine sahip katılımcıların izleme ve kontrol uygulama ve SFİÖ düzeylerinin, 0-6 ay ilişki süresine sahip katılımcıların düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksek gözlenmiştir. 7-12 ay ilişki süresine sahip katılımcıların ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma düzeyleri 0-6 ay, 12 ay ve daha fazla ilişki süresine sahip katılımcıların düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Alan yazında yapılan bazı araştırmalarda (Burazeri vd., 2005; Merrill vd., 2004), bir romantik birlikteliğin ya da evliliğin başlamasıyla yakın birlikteliklerde ilişki istismarı başlaması arasında kısa ve gizli bir süre olduğu belirtilmiştir. Bu araştırmalara göre romantik ilişkilerde, yakın ilişkinin kötüye kullanılmasına açık olan ve sürecin başlarında ortaya çıkan kısa ve gizli dönem, yakın ilişkinin kısa süreliğine sürdüğü veya ilişkinin yeni başladığı birlikteliklerde tam olarak ortaya çıkmayabilmektedir. Eşler duygusal olarak mutlu olamayabileceğinden, süre açısından yeni başlayan ilişkilerde istismar görülmeyebilmektedir. Sommer (1994), romantik ilişkilerde çiftlerin kendilerini gizledikleri, sorunları görmezden geldikleri ve her şeye "evet" dedikleri bir aşama olduğunu ifade etmektedir. Bazı çiftler bu evreyi çok kısa süre yaşarken bazıları daha uzun süre yaşayabilmektedir. Bu gizli aşama, insanların gerçek duygu ve düşüncelerini ifşa etmeye başladıklarında sona ermekte ve çiftler arasında kavgalar, çatışmalar ve saldırgan eylemler ortaya çıkabilmektedir. Ancak uzun süreli ilişkilerde, Sommer'e (1994) göre istismarcı davranış için çeşitli tehlikeler vardır,

çünkü bu süreçte istismara maruz kalan eş, istismarı ilişkinin bir parçası olarak görmeye başlayabilmekte ve bu şekilde ilişki süresi uzayabilmektedir.

Araştırma sonucunda ilişki durumuna göre doğrudan saldırganlık uygulama, izleme ve kontrol uygulama, SFİÖ, içsel ilişki kontrolü, ilişkide kendine güven, ilişkiye yüksek, ilişki girişkenliği, kaçınmacı bağlanma, kaygılı bağlanma ve YİYE düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. İlişki durumunu sevgili ve nişanlı olarak belirten katılımcıların doğrudan saldırganlık uygulama, izleme ve kontrol uygulama, SFİÖ, ilişki doyumu, ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma, ilişki girişkenliği, ilişkide kendine güven, içsel ilişki kontrolü düzeyleri, ilişki durumunu arada sırada görüşüyor şeklinde belirten katılımcıların düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. İlişki durumunu arada sırada görüşüyor şeklinde belirten katılımcıların kaçınmacı bağlanma, kaygılı bağlanma ve YİYE düzeyleri, ilişki durumunu sevgili ve nişanlı olarak belirten katılımcıların düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Alan yazın incelendiğinde ilişki durumuna göre yapılan çalışmalara rastlanmamıştır.

Araştırmanın bir diğer önemli alt boyutları incelendiğinde ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma düzeyleri ile izleme ve kontrol uygulama ve SFİÖ düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişkiler tespit edilmiştir. İlişki doyumu düzeyleri ile doğrudan saldırganlık uygulama ve kontrol uygulama düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif ve negatif yönlü ilişkiler tespit edilmiştir. Bununla birlikte ilişki korkusu/kaygısı düzeyleri ile doğrudan saldırganlık uygulama düzeyleri arasında düşük düzeyde negatif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. İlişki izlenimi ayarlama düzeyleri ile doğrudan saldırganlık uygulama, izleme ve kontrol uygulama ve SFİÖ düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişkiler bulunmuştur. İlişkide kendine güven düzeyleri ile doğrudan saldırganlık uygulama ve kontrol uygulama düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif ve negatif yönlü ilişkiler tespit edilmiştir. Dışsal ilişki kontrolü düzeyleri ile doğrudan saldırganlık uygulama düzeyleri arasında düşük düzeyde negatif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. İlişki girişkenliği düzeyi ile doğrudan saldırganlık uygulama ve kontrol uygulama düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif ve negatif yönlü ilişkiler tespit edilmiştir. İçsel ilişki kontrolü düzeyleri ile izleme ve kontrol uygulama ve SFİÖ düzeyleri arasında düşük ve orta düzeyde pozitif yönlü ilişkiler tespit edilmiştir. Alan yazın incelendiğinde benzer sonuçlara rastlanmıştır. McKinley ve diğerleri (2007) yaptıkları çalışmalarında ilişki korkusu ve kaçınma bağlanma stiline sahip

katılımcıların istismara maruz kalma ile bağlanma stilleri arasında pozitif yönlü ilişkiler olduğunu ifade etmişlerdir. Başka çalışmalarda da Gormley (2005) izleme ve kontrol uygulama ve kaçınma bağlanma stiline sahip katılımcıların yaşadıkları ilişkilerinde istismara uğramalarıyla bağlanma stilleri arasında anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. Diğer çalışmalarda da ilişki doyumu ve yaşam doyumu arasında pozitif yönlü ilişkiler olduğunu ifade etmişlerdir (Türk ve Yıldız, 2017; Salimi, 2011; Tuzgöl-Dost, 2007).

Araştırma sonucunda çok boyutlu ilişkiler bileşenlerinin birlikte siber flört istismarı ile anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Çok boyutlu ilişkiler bileşenleri, siber flört istismarındaki değişimin %13'ünü açıklamıştır. İlişki izlenimi ayarlama, ilişkide kendine güven ve içsel ilişki kontrolü değişkenlerinin siber flört istismarının anlamlı yordayıcıları olduğu anlaşılmaktadır. İlişki izlenimi ayarlama ve içsel ilişki kontrolü siber flört istismarını pozitif yönde, ilişkide kendine güven ise siber flört istismarını negatif yönde etkilemektedir.

Çok boyutlu ilişkiler bileşenlerinin birlikte kaçınmacı bağlanma ile anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Çok boyutlu ilişkiler bileşenleri, kaçınmacı bağlanmadaki değişimin %70'ini açıklamıştır. İlişki korkusu kaygısı, ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma, ilişkide kendine güven, ilişki izlenimi ayarlama değişkenlerinin kaçınmacı bağlanmanın anlamlı yordayıcıları olduğu anlaşılmaktadır. İlişkiye yüksek düzeyde odaklanma ve ilişkide kendine güven kaçınmacı bağlanmayı negatif yönde, ilişki korkusu/kaygısı ve ilişki izlenimini ayarlama ise kaçınmacı bağlanmayı pozitif yönde etkilemektedir.

Çok boyutlu ilişkiler bileşenlerinin birlikte kaygılı bağlanma ile anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Çok boyutlu ilişkiler bileşenleri, kaygılı bağlanmadaki değişimin %41'ini açıklamıştır. İlişki izlenimi ayarlama, dışsal ilişki kontrolü ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma ve ilişki girişkenliği değişkenlerinin kaygılı bağlanmanın anlamlı yordayıcıları olduğu anlaşılmaktadır. İlişkiye yüksek düzeyde odaklanma ve ilişki izlenimini ayarlama kaygılı bağlanmayı pozitif yönde, dışsal ilişki kontrolü ve ilişki girişkenliği ise kaygılı bağlanmayı negatif yönde etkilemektedir.

BÖLÜM VI

Sonuç ve Öneriler

Sonuçlar

Üniversite öğrencilerinde romantik ilişkide siber flört istismarı ve bağlanma stillerinin ilişkisini incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada;

Katılımcıların cinsiyete göre ilişki girişkenliği, içsel ilişki kontrolü, kaygılı bağlanma ve YİYE düzeylerinin değiştiği gözlenmiştir. Erkeklerin ilişki girişkenliği ve içsel ilişki kontrolü düzeyleri kadınların düzeylerinden daha yüksektir.

Eğitim durumuna göre ilişkide kendine güven, ilişki doyumu, kaçınmacı bağlanma, ilişki korkusu/kaygısı, YİYE düzeylerinin değiştiği bulunmuştur. Yüksek lisans mezunu katılımcıların ilişki doyumu ve ilişkide kendine güven düzeyleri, ön lisans ve lisans mezunu katılımcıların düzeylerinden daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

İlişki süresine göre doğrudan saldırganlık uygulama, izleme ve kontrol uygulama, SFİÖ, ilişki doyumu, ilişkide kendine güven, ilişki korkusu kaygısı, ilişki izlenimi ayarlama, ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma, kaçınmacı bağlanma, ilişki girişkenliği, kaygılı bağlanma, içsel ilişki kontrolü, dışsal ilişki kontrolü ve YİYE düzeylerinin değiştiği bulunmuştur.

İlişki durumuna göre doğrudan saldırganlık uygulama, izleme ve kontrol uygulama, SFİÖ, ilişki girişkenliği, kaçınmacı bağlanma, ilişkide kendine güven, içsel ilişki kontrolü, ilişkide kendine güven, doyumu, içsel ilişki kontrolü, kaçınmacı bağlanma, kaygılı bağlanma ve YİYE düzeylerinin değiştiği bulunmuştur.

İlişkiye yüksek düzeyde odaklanma düzeyi ile izleme ve kontrol uygulama ve SFİÖ düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif yönden etkilendiği bulunmuştur.

İlişki doyumu düzeyleri ile doğrudan saldırganlık uygulama ve kontrol uygulama düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif ve negatif etkilendiği gözlenmiştir.

İlişki korkusu/kaygısı düzeyleri ile doğrudan saldırganlık uygulama düzeyleri arasında düşük düzeyde negatif yönden etkilendiği bulunmuştur.

İlişki izlenimi ayarlama düzeyleri ile doğrudan saldırganlık uygulama, izleme ve kontrol uygulama ve SFİÖ düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif yönden etkilendiği gözlenmiştir.

İlişkide kendine güven düzeyleri ile doğrudan saldırganlık uygulama ve kontrol uygulama düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif ve negatif yönden etkilenmiştir.

Dışsal ilişki kontrolü düzeyi ile doğrudan saldırganlık uygulama düzeyleri arasında düşük düzeyde negatif yönden etkilendiği bulunmuştur.

İlişki girişkenliği düzeyi ile doğrudan saldırganlık uygulama ve kontrol uygulama düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif ve negatif yönlü etkilendiği bulunmuştur.

İçsel ilişki kontrolü düzeyi ile izleme ve kontrol uygulama ve SFİÖ düzeyleri arasında düşük ve orta düzeyde pozitif yönden etkilendiği gözlenmiştir.

Öneriler

Ülke İdarecilerine Yönelik Öneriler

Üniversitelerde romantik ilişkilerinde istismara maruz kalan gençlerin yardım alabileceği birimlerin oluşturulması önerilebilir. Ayrıca sanal ortamlarda istismarın normalleştirilmesinin engellenmesine yönelik farkındalık çalışmaları düzenlenebilir ve toplum istismar konusunda bilinçlendirilmesi önerilebilir. Cinsel istismarın normalleştirdiği internet ortamının etkin, bilinçli ve doğru kullanılmasının sağlanmasında ilgili kurum ve kuruluşlar üzerine düşen görevi eksiksiz yapmalıdır. Özellikle sivil toplum örgütleri bu alanda teşvik edilmeli ve desteklenmelidir. Sivil toplum örgütlerinin konu ile daha fazla meşgul olması gerektiği açıktır. Dolayısıyla ilgili tüm kamu kurumları, kurumsal sektör ve sivil toplum paydaşlarının ortak çalışmalar yapması, projeler üretmesi ve somut sonuçlar üretmesinin avantajlı olacağı düşünülmektedir.

Gençlerin romantik ilişkilerinde istismarla karşılaşmamaları için farkındalık yaratmaya yönelik eğitimler düzenlenebilir.

Akademisyenlere/ Araştırmacılara Yönelik öneriler

Siber flört istismarı ve romantik ilişkilerde bağlanma türleri literatür açısından nispeten yeni kavramlardır. Bu kavramı anlamak ve açıklamak, ayrıca kaynaklarını ve sonuçlarını incelemek için çeşitli nicel ve nitel araştırmalara ihtiyaç vardır. Romantik ilişkilerde bağlanma yaralanmalarını belirlemeye ve ölçmeye

yönelik ölçek geliştirme çalışmaları yapılabilir. Romantik ilişkilerde bağlanma yaralanmalarını gösteren durumları ve bu yaralanmaların nedenlerini ve etkilerini belirlemek için araştırmalar yapılabilir.

Klinisyenlere Yönelik Öneriler

Romantik ilişkilerinde hem istismar yaşayan hem de istismara uğrayan bireyler, kendilerini kabullenme ve özgüvenlerini geliştirmek için psikolojik danışma merkezlerinden yararlanabilirler. Ayrıca, romantik ilişkilerde şiddeti önlemeye ve müdahaleye yönelik düzenlenen psikoğitim programlarına benlik saygısını artırmaya yönelik araştırmalar dahil edilebilir.

Kaynakça

- Abadi, M. N. L. Ghazinour, M., Nojomi, M. ve Richter, J. (2012). The buffering effect of social support between domestic violence and self esteem in pregnant women in Tehran, Iran. *Journal of Family Violence*, 27 (3), 225-231.
- Abowitz, D. A., Knox, D. ve Zusman, M. (2010). Emotional abuse among undergraduates in romantic relationships. *International Journal of Sociology of The Family*, 36(2), 117-38. Doi: 10.2307/23028825
- Abraham, M. (1999). Sexual abuse in South Asian immigrant marriages. *Violence Against Women*, 5(6), 591-618.
- Allen, J.P., Hauser, S.T., Bell, K. L. ve O'Connor, T. G., (1994). Longitudinal Assessment Of Autonomy And Relatedness In Adolescent Family Interactions As Predictors Of Adolescent Ego Development And Self Esteem, *Child Development*, 65, 179-194.
- Atakay, C. (2014). *Evli çiftlerde şiddeti yordayan etmenler: partnerin sadakatine ilişkin açık ve örtük algılar ile öfke duygusu*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baker, C. K. ve Carreño, P. K. (2016). Understanding the role of technology in adolescent dating and dating violence. *Journal of Child and Family Studies*, 25(1), 308-320.
- Baker, C. K. ve Helm, S. (2011). Prevalence of intimate partner violence victimization and perpetration among youth in Hawaii. *Hawaii Medical Journal*, 70(5), 92.
- Bakır, A., ve Kalkan, M. (2019). Siber Flört İstismarı Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 75-95.
- Barter, C., McCarry, M., Berridge, D. ve Evans, K. (2009). Partner exploitation and violence in teenage intimate relationships. London: NSPCC.
- Bartholomew, K. ve Shaver, P. R. (1998). Methods of assessing adult attachment. *Attachment Theory and Close Relationships*, 1998, 25-45.
- Bartholomew, K., ve Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a fourcategory model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226-244.

- Bennett, D. C., Guran, E. L., Ramos, M. C. ve Margolin, G. (2011). College students' electronic victimization in friendships and dating relationships: Anticipated distress and associations with risky behaviors. *Violence and victims*, 26(4), 410-429.
- Berman, W. H., Sperling, M. B. (1994). The structure of adult attachment in adults: Clinical and developmental perspectives. Newyork: *The Guilford Press*.
- Borrajo, E., Gámez Guadix, M. ve Calvete, E. (2015). Justification beliefs of violence, myths about love and cyber dating abuse. *Psicothema*, 27(4), 327-333.
- Borrajo, E., Gámez-Guadix, M., Pereda, N. ve Calvete, E. (2015). The development and validation of the cyber dating abuse questionnaire among young couples. *Computers in Human Behavior*, 48, 358-365.
- Bowlby J. (1979). The Making And Breaking Of Affectional Bonds. *London, Tavistock Publications*.
- Bowlby, J. (1969). Attachment and Loss, 1st Ed. London, *Hogarth Press*.
- Brennan, K.A. and Shaver, P.R. (1995). Dimensions of adult attachment and the Dynamics of romantic relationships. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 21, 267-283.
- Burazeri, G., Roshi, E., Jewkes, R., Jordan, S., Bjegovic, V. and Laaser, U. (2005). Factors associated with spousal physical violence in Albania: Cross sectional study. *British Medical Journal*, 331, 197-201.
- Burger, J.M. (2006). Kişilik (Çev. Sarıoğlu İDE). İstanbul: *Kaknüs Yayınları*.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Ankara: *Pagem Yayınları*.
- Büyükşahin, A. (2005). Çok Boyutlu İlişki Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 97-105.
- Büyükşahin, A. (2006). *Yakın ilişkilerde bağlanım: yatırım modelinin bağlanma stilleri ve bazı ilişkisel değişkenler yönünden incelenmesi*. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Can, F., ve Hovardaoglu, S. (2015). Romantik ilişkilerde sosyal ağ etkiler. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 3(5):43-65.
- Cascardi, M. and O'Leary, K. D. (1992): Depressive symptomatology, self-esteem and self-blame in battered women. *Journal of Family Violence*, 7 (4), 249-259.

- Collins, N. L. ve Allard, L. M. (2001). Cognitive representations of attachment: The content and function of working models. *Blackwell handbook of social psychology: Interpersonal processes*, 2, 60-85.
- Çokluk, O., Şekercioğlu, G., ve Büyüköztürk, Ş. (2012). Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları. Ankara: *Pegem Akademi Yayıncılık*.
- David, R. J., Christian, E. M. and Tracy, L. W. (1996). Physical, sexual and psychological abuse in high school dating relationships: Prevalence rates and self-esteem issues. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 13 (1), 69-87.
- Donnellan, M. B., Trzesniewski, K. H., Robins, R. W., Moffitt, T. E. & Caspi, A. (2005). Low self-esteem is related to aggression, antisocial behavior, and delinquency. *Psychological Science*, 16(4), 328-335.
- Doumas, D. M., Pearson, C. L., Elgin, J. E. and McKinley, L. L. (2008). Adult attachment as a risk factor for intimate partner violence. *Detail Only Available Journal of Interpersonal Violence*, 23 (5), 616-634.
- Draucker, C. B. ve Martsolf, D. S. (2010). The role of electronic communication technology in adolescent dating violence. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, 23(3), 133-142.
- Duman, N. (2019). Yetişkin psikolojik istismarını tanımak. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(1), 33-43.
- Eidelson, R. J. and Epstein, N. (1982). Cognition and relationship maladjustment: Development of a measure of dysfunctional relationship beliefs. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 50(5), 715-720.
- Elphinston, R. A. ve Noller, P. (2011). Time to face it! Facebook intrusion and the implications for romantic jealousy and relationship satisfaction. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 14(11), 631- 635.
- Ercan, H. (2016). Üniversite öğrencilerinin aşk stillerinin demografik değişkenler ve ana babaya bağlanma ile ilişkisi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 25-37.
- Ercan, L. ve Eryılmaz, A. (2013). Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı kim başlatabilir? Kişilik özellikleri ve kimlik statüleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16 (29), 63-80.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and Crisis*. New York, Norton.

- Ersanlı, K., Yılmaz, M., ve Özcan, K. (2013). Algılanan duygusal istismar ölçeği (adiö): geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 147-64.
- Eryılmaz, A ve Ercan, L. (2011). Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı başlatma ve algılanan kontrol. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 359-380.
- Eryılmaz, A. ve Ercan, L. (2010). Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı başlatma: Yakınlığa karşı yalıtılmışlık mı?. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(34), 119-127.
- Feeney, J. A. and Noller, P. (1992). Attachment Style and Romantic Love: Relationship Dissolution. *Australian Journal of Psychology*, 44, 69-74.
- Figueredo, A. J., Sefcek, J. A., and Jones, D. N. (2006a). The ideal romantic partner personality. *Personality and Individual Differences*, 41, 431– 441.
doi:10.1016/j.paid.2006.02.004
- Fraley, R. C., Waller, N. G., and Brennan, K. A. (2000). An item response theory analysis of self-report measures of adult attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78, 350-365.
- Furjman, W. and Schaffer, L. (2003). The role of romantic relationships in adolescent development. In P. Florsheim (Ed.), adolescent romantic relations and sexual behavior: Theory, research, and practical implications. *Mahwah, NJ: Erlbaum*.
- George, D., and Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update* (10a ed.) Boston: Pearson.
- Gizir, C. A. (2012). İlişki inançları ölçeği'nin uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 37-45.
- Gormley, B. (2005). *An adult attachment theoretical perspective of gender symmetry in intimate partner violence*. *Sex Roles*, 52(11/12) 785-795.
- Haynie, D. L., Farhat, T., Brooks-Russell, A., Wang, J., Barbieri, B. ve Iannotti, R. J. (2013). Dating violence perpetration and victimization among U.S. adolescents: Prevalence, patterns, and associations with health complaints and substance use. *Journal of Adolescent Health*, 53(2), 194–201.
- Hazan, C. and Shaver, P.R. (1994). Attachment and organizational framework for research on close relationships. *Psychological Inquiry*, 5, 1-22.
- Hazan, C., and Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of personality and social psychology*, 52(3), 511.

- Heather, A.B. and Wyndol, F. (2001). Adolescent Romantic Experiences. In: G.R. Adams & M. Berzonsky (Ed). *The Blackwell Handbook of Adolescence*. Oxford: *Blackwell Publishers*.
- Jackson, S. M., Cram, F. ve Seymour, F. W. (2000). Violence and sexual coercion in high school students' dating relationships. *Journal of Family Violence*, 15(1), 23-36.
- Kalaycı, Ş. (2017). SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri (8. Baskı), Ankara: *Asil Yayın Dağıtım*.
- Katz, J. E. and Aakhus, M. (Eds.). (2002). Perpetual contact: mobile communication, private talk, public performance. *Cambridge University Press*.
- Kayri, M. (2009). Araştırmalarda gruplar arası farkın belirlenmesine yönelik çoklu karşılaştırma (post-hoc) teknikleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 51-64.
- Keler, H. (2008). *Liseli ergenlerin transaksiyonel analiz ego durumları ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, s.67-69 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Kesebir, S., Kavzoğlu, S. Ö., ve Üstündağ, M. F. (2011). Bağlanma ve Psikopatoloji. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(2), 321-342.
- Keskin, G. ve Çam, O. (2009). *Ergenlik ve Bağlanma Süreci: Ruh Sağlığı Açısından Literatürün Gözden Geçirilmesi*. *Yeni Symposium* ; 37. 47:53-57.
- Kılınçer, A.S. ve Dost, M.T. (2014). Üniversite öğrencilerinin romantic ilişkilerinde algıladıkları istismar. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42), 160-72.
- Kinsfogel, K. M. ve Grych, J. H. (2004). Interparental conflict and adolescent dating relationships: integrating cognitive, emotional, and peer influences. *Journal of Family Psychology*, 18(3), 505.
- Kirkpatrick, L. A. and Davis, K. E. (1994). Attachment style, gender, and relationship stability: A longitudinal analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66, 502-512.
- Kobak, R.R., And Sceery, A. (1988). *Attachment In Late Adolescence: Working Models, Affect Regulation And Perceptions Of Self And Others*. *Child Dev* ; 59: 135- 46.

- Lenhart, A., Madden, M., Smith, A., Purcell, K., Zickuhr, K. ve Rainie, L. (2011). Teens, kindness and cruelty on social network sites: How American teens navigate the new world of "digital citizenship". *Pew Internet ve American Life Project*.
- Levy, K. N., Blatt, S. J., and Shaver, P. R. (1998). Attachment Styles And Parental Representations. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 74(2), 407.
- Marganski, A. ve Melander, L. (2018). Intimate partner violence victimization in the cyber and real world: Examining the extent of cyber aggression experiences and its association with in-person dating violence. *Journal of interpersonal violence*, 33(7), 1071-1095.
- Melander, L. A. (2010). College students' perceptions of intimate partner cyber harassment. *Cyberpsychology, behavior, and social networking*, 13(3), 263-268.
- Merrill, L. L., Julie, L. C., Thomsen C. J., Guimond, J., Milner, J. S. (2004). Perpetration of severe intimate partner violence: premilitary and second year of service rates. *Military Medicine*, 170 (8), 705-705.
- Mikulincer, M., Florian, V., Cowan, P. A. and Cowan, C. P. (2002). Attachment security in couple relationships: A systemic model and its attachment implications for family dynamics. *Family Process*, 41(3), 405-434.
- Mouradian, V. (2000). Abuse in intimate relationships: Defining the multiple dimensions and terms. National Violence Against Women Prevention Research Center, Wellesley Centers for Women: *Wellesley College*.
- Onur, N. (2006). *Lise Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ile Atılabilirlik Düzeyleri Arasındaki İlişki, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, İstanbul, s68-74 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*.
- Öngün, E., ve Ünsal, G. (2018). Üniversite yaşamında yakın ilişkiler ve istismar. *JAREN/Hemşirelik Akademik Araştırma Dergisi*, 4(1), 52-58.
- Papadakaki, M., Tzamalouka, G. S, Chatzifotiou, S. and Chliaoutakis, J. (2009). Seeking for risk factors of intimate partner violence (IPV) in a Greek national sample the role of self-esteem. *Journal of Interpersonal Violence*, 24, 732-750.
- Picard, P. (2007). Tech abuse in teen relationships. Chicago, IL: Teen Research Unlimited. Erişim adresi:

<https://www.breakthecycle.org/sites/default/files/pdf/survey-lina-tech2007.pdf>

- Rueda, H. A., Lindsay, M. ve Williams, L. R. (2015). "She posted it on facebook" Mexican American adolescents' experiences with technology and romantic relationship conflict. *Journal of Adolescent Research*, 30(4), 419-445.
- Salimi, A. (2011). Social-emotional loneliness and life satisfaction. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 29, 292-295. doi: 10.1016/j.sbspro.2011.11.241
- Saltzman, L. E., Fanslow, J. L., McMahon, P. M. ve Shelley, G. A. (2002). Intimate partner violence surveillance: Uniform definitions and recommended data elements. Erişim adresi: <https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/intimatepartnerviolence.pdf>
- Saltzman, L., Fanslow, J., McMahon, P., and Shelley, G. (2020). Intimate partner violence surveillance: uniform definitions and recommended data elements version 1.0. Atlanta (GA): *Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Injury Prevention and Control*.
- Santrock, J. W. (2017). Yaşamboyu gelişim (Çev. Ed. Yüksel, G.). Ankara: *Nobel Yayın Dağıtım*.
- Savaşır, I. (1994). Ölçek uyarlamasındaki sorunlar ve bazı çözüm yolları. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9(33), 27-32.
- Schneider, S. K., O'donnell, L., Stueve, A. ve Coulter, R. W. (2012). Cyberbullying, school bullying, and psychological distress: A regional census of high school students. *American Journal of Public Health*, 102(1), 171-177.
- Schnurr, M. P., Mahatmya, D. ve Basche III, R. A. (2013). The role of dominance, cyber aggression perpetration, and gender on emerging adults' perpetration of intimate partner violence. *Psychology of violence*, 3(1), 70.
- Schnurr, M. P., Mahatmya, D. ve Basche III, R. A. (2013). The role of dominance, cyber aggression perpetration, and gender on emerging adults' perpetration of intimate partner violence. *Psychology of Violence*, 3(1), 70.
- Seiffe, I. AndKrenke, I. (1993). Close Friendship And İmaginary Companions İn Adolescence. San Francisco: *Jossey&Bass*; 73-87.
- Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N., ve Uysal, A. (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri-II'nin Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 1-11

- Shaver, P.R., Brennan, K.A. (1992). Attachment Styles And The ‘‘BigFive’’ Personality Traits: Their Connections With Each Other And With Romantic Relationships Outcomes, *Personality And Social Psychology Bulletin*, 18, 536-545.
- Skipper, J.K. ve Nass, G. (1966). Dating behavior: A framework for analysis and an illustration. *Journal of Marriage and the Family*, 28(4), 412-420.
- Smith, P. H., White, J. W. ve Holland, L. J. (2003). A Longitudinal perspective on dating violence among adolescent and college-age women. *American Journal of Public Health*, 93(7), 1104-1109.
- Solmuş, T. (2003). Romantik bağlanma II: İlişkisel değişkenler ve ilişki süreci. *Türk Psikoloji Bülteni*. 9 (28-29), 99-108.
- Sommer, R. (1994). *Male and female perpetrated partner abuse: Testing a diathesisstress model*.
- Southworth, C., Finn, J., Dawson, S., Fraser, C. ve Tucker, S. (2007). Intimate partner violence, technology, and stalking. *Violence Against Women*, 13(8), 842-856.
- Spitzberg, B. H. ve Hoobler, G. (2002). Cyberstalking and the technologies of interpersonal terrorism. *New Media ve Society*, 4(1), 71-92.
- Sroufe, L.A. (2005). Attachment And Development: A Prospective, Longitudinal Study From Birth To Adulthood. *Attach Hum Dev* ; 7:349-367.
- Stonard, K. E., Bowen, E., Lawrence, T. R., and Price, S. A. (2014). The relevance of technology to the nature, prevalence and impact of adolescent dating violence and abuse: A research synthesis. *Aggression and Violent Behavior*, 19(4), 390-417
- Stonard, K. E., Bowen, E., Walker, K. ve Price, S. A. (2017). ‘‘They’ll always find a way to get to you’’: Technology use in adolescent romantic relationships and its role in dating violence and abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 32(14), 2083-2117.
- Sümer, N., ve Güngör, D. (1999). Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin Türk örnekleme üzerinde psikometrik değerlendirmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(43), 71–106.
- Şahin, N. H., Timur, S., Ergin, A. B., Taşpınar, A., Baklaya, N. A. ve Çubukçu, S. (2010). Childhood trauma, type of marriage and self esteem as correlates of

- domestik violence in married women in Turkey. *Journal Of Family Violence*, 25 (7), 661-668.
- Tuzgöl-Dost, M. (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(22), 132-143.
- Türk, E.G. ve Yıldız, A.D. (2017). Aşk biçemleri, ilişki doyumu ve yalnızlık: Üniversite öğrencileri üzerine bir çalışma. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 7(48), 97-109.
- Uytun, M., Oztop, D. B., Esel, E. ve Dusunen, A. (2013). Evaluating The Attachment Behaviour İn During Puberty And Adulthood. *The Journal Of Psychiatry And Neurological Sciences*, 26(2), 177-189.
- Van den Berg, P., Paxton, S. J., Keery, H., Wall, M., Guo, J. ve Neumark-Sztainer, D. (2007). *Body dissatisfaction and body comparison with media images in males and females*. *Body Image*, 4(3), 257-268.
- Van Ouytsel, J., Ponnet, K. ve Walrave, M. (2018). Cyber dating abuse victimization among secondary school students from a lifestyle-routine activities theory perspective. *Journal of Interpersonal Violence*, 33(17), 2767-2776.
- Waters, E., Hamilton, C.E., Weinfield, N.S. (2000). *The Stability Of Attachment Security From Infancy To Adolescence And Early Adulthood: General Introduction*. *Child Dev.* May-Jun; 71(3): 678-83.
- West, M., ve George, C. (2002). Attachment and dysthymia: *The contributions of preoccupied attachment and agency of self to depression in women*. *Attachment & Human Development*, 4(3), 278–293.
- White, J. W., and Donat, L. N. (2001). A developmental examination of violence against girls and women. In R. K. Unger (Ed.), *Handbook of the psychology of women and gender*, New York: Wiley (pp. 343–357).
- Yıldız, A. D., Çokamay, G., ve Artar, M. (2017). Kadın üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunun bağlanma boyutları, ilişkide algıladıkları istismar ve gelecek zaman yönetimi açısından incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 365.
- Yıldız, Ö.Z. (2018). *Evlilik doyumunun öncülleri ve sonuçları: depresyon, kaygı, erken*

- Zweig, J. M., Dank, M., Yahner, J. ve Lachman, P. (2013). The rate of cyber dating abuse among teens and how it relates to other forms of teen dating violence. *Journal of Youth and Adolescence*, 42(7), 1063-1077.
- Zweig, J. M., Lachman, P., Yahner, J. ve Dank, M. (2014). Correlates of cyber dating abuse among teens. *Journal of Youth and Adolescence*, 43(8), 1306-1321.

Ekler

EK-1 Katılımcı Bilgilendirme

Değerli Katılımcılar,

Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programında yürüteceğim tez çalışmam için araştırma yapmaktayım. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinde romantik ilişkide siber flört istismarı ve bağlanma stillerinin ilişkisinin incelenecektir. Bu çalışmada size demografik bilgi formu ve ölçekler verilecektir. Demografik bilgi formunda cinsiyet, yaş, eğitim durumu, anne-baba eğitim durumu, şu anda devam eden romantik ilişkiniz, romantik ilişkiniz ne kadar süredir devam etmekte, partnerinizle ilişki durumunuz, partneriniz bulunduğunuz ilden farklı bir ilde mi yaşamaktadır ile ilgili veri toplamaya yönelik kişisel sorulardan oluşmaktadır. Verilen ölçekler Siber Flört İstismarı Ölçeği (SFİÖ), Çok Boyutlu İlişki Ölçeği (ÇBİÖ) ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II (YİYE-II) dir. Ölçeklerde ve bilgi formunda isminiz yazılmayacaktır ve verdiğiniz cevaplar gizli kalacaktır. Araştırma sonuçları bireysel bilgi olarak değil, grup ortalaması olarak bilimsel raporda kullanılacaktır. Eğer çalışmayla ilgili bir şikayetiniz, görüşünüz veya sorunuz varsa bunu çalışmanın araştırmacısı Psk. Doğuş YILMAZ'a iletebilirsiniz.

Katılımınız için teşekkür ederim.

Psk. Doğuş YILMAZ

Yakın Doğu Üniversitesi, Klinik Psikoloji Bölümü

EK-2 Katılımcı Onam Formu

Değerli Katılımcı; Bu çalışma, DOÇ. DR. Meryem KARAAZİZ danışmanlığında Yakın Doğu Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans programı öğrencisi Psk. Doğuş YILMAZ tarafından üniversite öğrencilerinde romantik ilişkide siber flört istismarı ve bağlanma stillerinin ilişkisi araştırmak amacıyla yürütülen bir tez çalışmasıdır.

Bu araştırmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayalı olup, araştırmaya katılmanız için ebeveynler boşanmış olması gerekmektedir. Aşağıdaki onay kutucuğunu “evet” şeklinde işaretlerseniz araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmiş sayılırsınız. Araştırma kapsamında kimlik bilgileri gibi özel bilgiler istenmemektedir. Bu çalışma süresince toplanan veriler yalnızca akademik araştırma amacı ile kullanılacaktır ve yalnızca ulusal/uluslararası akademik toplantılarda ve/veya yayınlarda sunulacaktır. Araştırmadan herhangi bir sebeple ayrılmak isterseniz, araştırma ekibi ile aşağıda yer alan bilgileri kullanarak iletişime geçebilirsiniz. Uygulama yaklaşık olarak 20-25 dakika sürmektedir. Çalışmaya katılmayı Kabul edip, ölçek maddelerini doldurmaya başladıktan sonra herhangi bir nedenle bataryayı tamamlamak istemezseniz, ölçeği yarıda bırakıp süreci sonlandırabilirsiniz. Bu konu ile ilgili herhangi bir sorunuz ya da endişeniz olursa aşağıdaki iletişim bilgilerinden ulaşabilirsiniz.

İlginiz ve katılımınız için şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarız.

Araştırma Ekibi:

Psk. Doğuş YILMAZ

Bu çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorum.

Evet ()

Hayır ()

EK-3 Sosyodemografik Bilgi Formu

1. Cinsiyet:

1) Kadın () 2) Erkek ()

2. Yaş:

1) 18-25 2) 26-32 3) 32 ve üzeri...

3. Eğitim Durumunuz:

1) () Önlisans 2) () Lisans 3) () Yüksek Lisans 4) Doktora ve diğerleri

4. Annenizin eğitim durumu nedir?

1) () Okuryazar 2) () İlkokul/Ortaokul mezunu 3) () Lise mezunu

4) () Üniversite mezunu 5) () Yüksek Lisans veya Doktora

5. Babanızın eğitim durumu nedir?

1) () Okuryazar 2) () İlkokul/Ortaokul mezunu 3) () Lise mezunu

4) () Üniversite mezunu 5) () Yüksek Lisans veya Doktora

6. Şu anda devam eden romantik ilişkiniz var mı?

1) () Var 2) () Yok

7. Romantik ilişkiniz ne kadar süredir devam etmektedir?

1) () 0-6 ay 2) () 7 ay-12 ay 3) () 12 ay ve üzeri

8. Partnerinizle ilişki durumunuz nedir?

1) () Arada sırada görüşüyor 2) () Sevgili 3) () Nişanlı

9. Partneriniz bulunduğu ilden farklı bir ilde mi yaşamaktadır?

EK-4 Siber Flört İstismarı Ölçeği

Aşağıda siz, partneriniz veya eski partneriniz tarafından, yeni teknoloji kullanımına ilişkin (İnternet, sosyal ağlar, e-posta, Whatsapp, kısa mesaj, arama gibi mobil uygulamalar) sergilenebilecek davranışların bir listesi sunulmuştur. Lütfen sizin, partnerinizin ya da eski partnerinizin son 1 yılda bunlardan herhangi birini kaç kez yaptığını işaretleyiniz.

1 = Hiç: Bu bizim ilişkimizde hiç olmadı.

2 = Geçen yıl değil, ama daha önce bir kere oldu.

3 = Nadiren: Bir ya da iki kere oldu.

4 = Bazen: 3 ile 10 kere arasında oldu.

5 = Sık sık: 11 ile 20 kere arasında oldu.

6= Genellikle: 20 kereden fazla oldu.

1. Birlikte olduğum kişi, sosyal medya durum güncellemelerimi kontrol etti.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin sosyal medya durum güncellemelerini kontrol ettim.	1	2	3	4	5	6
2. Birlikte olduğum kişi, bana fiziksel olarak zarar vereceğine dair beni tehdit etmek için yeni teknolojileri kullandı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiyi, ona fiziksel olarak zarar vereceğime dair tehdit etmek için yeni teknolojileri kullandım.	1	2	3	4	5	6
3. Birlikte olduğum kişi, bana sorun yaratmak için sosyal medyada benim sahte bir profilimi oluşturdu.						
Birlikte olduğum kişive sorun yaratmak için, sosyal medyada						

EK-5 Çok Boyutlu İlişki Ölçeği

	HİÇ uygun değil	ÇOK AZ uygun	BİRAZ uygun	OLDUKÇA uygun	ÇOK uygun
Yakın ilişkilerde bir partner olarak kendime güvenirim.					
Sürekli yakın ilişkiler üzerine düşünürüm.					
Yakın ilişkilerimle ilgili çok fazla düşünürüm.					
Yakın bir ilişki içinde olma isteğim/güdüm çok fazla.					
Yakın ilişkiler kendimi sınırlı ve kaygılı hissetmeme neden olur.					
Yakın ilişkilerimle ilgili kendimi depresif /çökkün hissederim.					
Yakın ilişkilerim çoğunlukla şansa bağlı/ tesadüfi olaylarla gelişmiştir.					

EK- 6 Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7

Hiç **Katılmıyorum** **Az** **Kararsızım** **Katılıyorum** **Az**
Tamamen

Katılmıyorum **Katılıyorum** **Katılıyorum**
Katılıyorum

1. Birlikte olduğum kişinin sevgisini kaybetmekten korkarım	1	2	3	4	5	6	7
2. Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeye çalışırım.							
3. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin artık benimle olmak istemeyeceği korkusuna kapılırım.							
4. Özel duygu ve düşüncelerimi birlikte olduğum kişiyle paylaşmak konusunda kendimi rahat hissederim.							

Özgeçmiş

Doğuş Yılmaz 13 Temmuz 1994 tarihinde Mersin’de doğdum. İlköğretim ve ortaöğretim eğitimimi Mersin’de, lise eğitimimi ise Pakize Kokulu Lisesi’nde tamamladım. 2015 yılında OTDÜ Kuzey Kıbrıs kampüsünde Hazırlık eğitimini tamamladıktan sonra 2016 yılında Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji başlayıp ardından Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans eğitim sürecine geçiş yaptım. Lisans eğitimim devam ederken Yakın Doğu Üniversitesi öğrenci Dekanlığında çalıştım. Yüksek lisans eğitimim sürecince çeşitli özel kuruluşlarda çalıştım.

İntihal Rapor Oranı

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ROMANTİK İLİŞKİDE SİBER FLÖRT İSTİSMARI VE BAĞLANMA STİLLERİNİN İLİŞKİSİ

ORJİNALLİK RAPORU

% **10**
BENZERLİK ENDEKSİ

% **10**
İNTERNET KAYNAKLARI

% **2**
YAYINLAR

%
ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	% 2
2	docs.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
3	afyonluoglu.org İnternet Kaynağı	% 1
4	toad.halileksi.net İnternet Kaynağı	% 1
5	iksadyayinevi.com İnternet Kaynağı	% 1
6	acikerisim.gelisim.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
7	www.researchgate.net İnternet Kaynağı	% 1
8	www.yenisymposium.com İnternet Kaynağı	<% 1
9	www.uakb.org İnternet Kaynağı	<% 1

Etik Kurul Raporu

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

05.10.2021

Sayın Doğuş Yılmaz

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2021/1069 proje numaralı ve "Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkide Siber Flört İstismarı ve Bağlanma Stillerinin İlişkisinin İncelenmesi" başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı [ile birlikte](#), başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Direnç Kanol

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.